

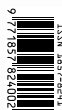
Каква функција има Јанева?
Специјален обвинител или
чауш на Заев?

Фуере пак го потцени Македонецот
Одложувањето на изборите
нема да ја смени реалноста

„Северен тек 2“ може, „Турскиот тек“ јок
Европа се подели за
рускиот гас

Република

бр. 173, година IV ■ петок, 25 декември 2015 година ■ цена: 50 денари

КРАХ НА ПРВАТА СТРАНСКА ИНВЕСТИЦИЈА НА СДСМ

ФАБРИКАТА ЗА АФЕРИ ВО СТЕЧАЈ

Хуманоста поразена од профитот
Зошто маркетите не ја донираат
храната со поминат рок?

Новогодишна еуфорија
Се троши без усул на украси,
играчки и на бела техника

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

Катица Јанева е специјален обвинител или чауш на Заев?

6

КОЛУМНА

Одложување на изборите нема да ја смени реалноста

8

ЕКОНОМИЈА

Во новогодишната еуфорија се троши без усул

18

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Зошто маркетите не ја донираат храната со поминат рок?

22

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Горан Милевски

24

СВЕТ

Русија и САД договорија мировен план за Сирија

26

ЗДРАВЈЕ

Оливер Зафировски, директор на институт „Козле“

32

КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

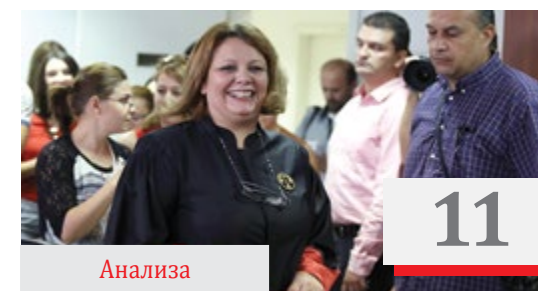
Миливоје Ѓорѓевиќ, „ФХЗХ“

38

КОШАРКА | ИНТЕРВЈУ

Александар Јончевски, тренер на МЗТ Скопје

54

Анализа

11

„Пуч“ за беатификација на Јанева во СДСМ

14

Актуелно

Фабриката за афери во стечај

Актуелно

17

Европа се подели за рускиот гас

29

Репортажа

Галеријата „Никола Мартиноски“ доби нов лик

ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Донеvски**

Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчески**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Јана Јосифовска, Бојан Момировски

Колумнист: **Горан Момировски**

Лектори: **Анета Љубецкиј, Тања Стевановска**

Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Никса Георгиевски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **24 декември 2015**

**ЧЕСТИТ
КАТОЛИЧКИ БОЖИК**

Фото: ЕПА

ВОВЕД

Катица е обвинител или чауш на Заев?

Ненаг Мирчевски | главен и одговорен уредник

Кога Катица Јанева се нафати како специјален обвинител да ги расчистува аферите поврзани со нелегално прислушуваните разговори, прво што требаше да има на ум е дека нејзина примарна обврска е да работи во интерес на граѓаните, особено на оние што се жртви на нелегалното прислушување, а во никој случај да се претвори во уште еден чауш на Зоран Заев и да стане соучесник во фабрикувани афери. Неве-ројатните детали од истрагата за „фа-бриката за афери“, кои деновиве беа објавени од повеќе медиуми, особено информациите дека првоосомниче-ниот Захир Бекири-Чауш поседувал 70.000 нелегално прислушувани раз-говори, се сериозен аргумент пред кој Јанева не смее да продолжи да седи со скрстени раце, туку час поскоро мора да преземе мерки за да ги добие наводните 600.000 разговори за кои лидерот на опозицијата тврди дека „ги чува на сигурно“, а упорно одбива да ѝ ги предаде.

Јанева, исто така, ќе мора да гаранти-ра дека Заев ѝ предал толку разгово-ри колку што тврдеше дека поседу-ва, дека станува збор за оригинални снимки кои понатаму ќе се користат во истрагата и дека ниту Заев ниту неговите чауши од СДСМ противза-конски не поседуваат копии кои во иднина ќе можат да ги злоупотребу-ваат. Сите оние граѓани што биле противзаконски прислушувани има-ат право да знаат, а обвинителката мора да им го овозможи тоа право и во исто време да обезбеди заштита на нивната приватност.

Сосема е нејасно зошто Катица Јане-ва упорно му дозволува на Заев сам

да си поставува различни нелогични услови и нереални барања, сè со цел да го избегне предавањето на сним-ките со што секојдневно ја бламира пред јавноста, правејќи ја некадарна да си ја врши работата?

Обвинителот што сериозно ја работи својата работа, нема да остави ниту минимум простор за да може јавнос-та да го доживува како продолжена рака на обвинетиот. Со таквиот од-нос го урива не само својот личен ав-торитет, туку и имиџот на и така веќе силно оспоруваната институција од граѓаните, која според договорот од Пржино, треба да има ист третман кон двете страни.

Колку и да се обидува да премолчи, Јанева, сепак, нема да може да из-бегне да одговори на многу логични прашања што самата си ги наметна со своето нелогично однесување: Кој, според законите што ги брани, треба да го поседува и да го чува доказ-ниот материјал - обвинителот или обвинетиот? Кој треба во случајот да поставува услови - Јанева или Заев? Како може да му дозволува на Заев да ја понижува пред целата јавност, кој тврди дека тој подобро можел да го чува доказниот материјал од неа? Ако, пак, се сложува со неговото мислење, зошто досега не побарала зголемено обезбедување, наместо да бара чистачка, дактилографка, пари за дневници...? Кој, според Јанева, треба да ги заштити граѓаните од Заев и од неговите чауши? Знае ли обвинителката дека ќе биде нејзина одговорност ако овие разговори во иднина се злоупотребат за уцену-вање на недолжни граѓани, бизнис-мени, политичари?

Дали е свесни дека со своите постап-ки повеќе наликува на соработник на Заев, отколку на обвинител кој треба да го разобличи криминалот со сто-тиците илјади нелегално снимени приватни разговори од илјадници граѓани во државата?

Катица Јанева може и мора да му на-ложи на Зоран Заев итно да ги пре-даде сите снимки што ги поседува. И за тоа не ѝ е потребно одобрение од Заев. Во исто време, нејзина обврска е да дознае во чии сè раце завршиле овие разговори, освен кај Чауш, во кој обем и во кој период. За сите нив, исто така, треба да се погрижи да одговараат пред законот.

Ако Јанева смета дека и по откри-вањето на „фабриката за афери“ ќе може да продолжи да го третира Заев како свој штитеник, се изла-жала. Овој пат, или ќе ги открие сите чауши на Заев или ќе се потврди како уште еден негов гласник.

Токму затоа, без разлика каква ѝ била досега намерата за случајот „Пуч“, час поскоро мора да докаже дека таа не е соучесник во злоупотре-бите на снимките со тоа што ќе почне да се води буквално според законите, а не според волјата на Заев.

Годишното обраќање на претседателот Иванов, кој како кандидат на ВМРО-ДПМНЕ на послед-ните претседателски избори освои убедливо мнозинство од гласовите, уште еднаш ја покажа вистинската слика на македонската политика. Со своето неприсуство во салата, пратениците на СДСМ и на ДУИ не покажаа непочитување кон институцијата претседател на државата, туку, пред сè, непочитување кон луѓето што го дале својот глас за поранешниот професор Иванов.

За разлика од ДУИ, која е убедена дека гласачите на Иванов и на ВМРО-ДПМНЕ не можат да бидат нејзини гласачи, СДСМ прави уште поголема греш-ка кога со бојкотот на Иванов на неговите повеќе од половина милион симпатизери што гласале за него им порачува дека не ги смета за суштин-ски. Партијата што доби речиси двојно помалку гласови на последните избори од Иванов (СДСМ 280.000, Иванов 538.000) веќе седум години го бојкотира годишното обраќање на претседателот и ги повторува своите доживувања за неговата работа, а притоа ниту еднаш не кажа каква грешка направил Иванов во своите два мандата. Со тоа СДСМ јасно дава до знаење дека од пресметката со ВМРО- ДПМНЕ не може да исклучи ниту еден нивни кандидат или партнер. СДСМ во овие пет години, колку што Иванов ја врши функцијата, ниту еднаш не направи анализа за неговата рабо-та со прецизни параметри каде згрешил и каква штета направил, што значи дека во партијата воопшто немаат претстава како Иванов, заедно со ВМРО-ДПМНЕ, ја добива поддршката од наро-дот. Во исто време, и СДСМ и ДУИ со својот бојкот директно го кршат договорот од Пржино според кој сите политички актери се обврзуваат на по-добрување на политичкиот дијалог во интерес на граѓаните. А претседателот во своето обраќање во кое ја анализираше годината зад нас зборуваше токму на таа тема, за одговорноста на политич-ките фактори да се однесуваат одговорно и да не дозволат продолжување на кризата.

Опозицијата не беше во салата за да ги слушне неговите апели за да се стават партиските и лич-ните интереси зад националните и државните, но, според досегашното однесување, јасно е дека нивните пратеници и да беа во салата, немаше

НАСТАН НА НЕДЕЛАТА

да се однесуваат во тој дух. Иванов, кој веќе нема право да се кандидира на избори за претседател по завршување на вториот мандат, пред присут-ните повика на единство и ги повтори пораките за потребата од дијалог, за нужноста од реша-вање на внатрешните проблеми без посредство на странски фактори, кои во континуитет ги пов-торува откако стана претседател. Во исто време, Иванов предупреди на безбедносните ризици што произлегуваат од внатрешната поделеност и ја информираше јавноста дека во изминатите шест години во секоја политичка криза активно се трудел да создаде услови за надминување на состојбите, но дека некои од партиските лидери не сакале да доаѓаат кај претседателот на репу-бликата. Со тоа Иванов индиректно откри дека една од причините за перманентната криза во земјата се должи на желбата за постоење кризна ситуација кај дел од партиските челници. Иако тој не посочи за кого точно се работи, јасно е дека бојкотот на СДСМ на претседателската функција е причинет не само од политички несогласувања туку и од желба на опозицијата земјата постојано да живее во криза во која раководството на СДСМ има некакви шанси да се врати на власт. ■

ОДЛОЖУВАЊЕТО НА ИЗБОРИТЕ НЕМА ДА ЈА СМЕНИ РЕАЛНОСТА

Симпатичниот Ирец, кој шест години беше амбасадор на Европската унија во Македонија, минатата недела побара Македонија да ги одложи изборите закажани за 24 април за шест месеци. Аргументите на Ерван Фуере, ако се земе предвид неговото искуство, можеа да бидат и подобри. Со овие што ги изложи пред македонската јавност само дополнително ѝ испрати порака дека СДСМ во април ќе преживее уште еден катастрофален пораз и индиректно лидерскиот тим на опозицијата го прогласи за недоветен и за неспособен. Сепак, негово писмо што како најдобро сценарио за Македонија го презедоа дел од македонските медиуми под контрола на опозицијата, отвори и некои дилеми, кои можат да бидат важни во периодот пред нас

Пишува | Горан Момирски

Една од дилемите поврзани со писмото-барање од Фуере е во чие име говори тој. Дали Фуере се појавува како стручњак и познавач на македонските околности, како лобист на опозицијата или како пратеник и пренесувач на пораки од ЕУ. Која било од наведените функции да ја има во последниов случај, Фуере мора да знае дека длабоко греша. Тој мора да знае дека во Македонија помина времето кога странци ни пишуваа закони и територијални поделби по кои земјата беше осакатена, кога македонските претседатели по средби со емисари на „земји-пријатели“ или „партнерски организации“ донесуваа катастрофални одлуки за кои дел од политичките партии тврдеа дека не заслужуваат одговор.

СТРАНЦИТЕ НЕ СЕ СЕКОГАШ АДУТ

Добриот познавач на состојбите во Македонија мора да знае дека дури и да биде прифатено неговото барање, шест месеци одложување на изборите не се доволно за да се промени рејтингот на опозицијата. Делумно поради неговото писмо, а најмногу поради општото чувство на граѓаните дека никој од надвор, особено не тие што и покрај ис-

Добриот познавач на состојбите во Македонија мора да знае дека дури и да биде прифатено неговото барање, шест месеци одложување на изборите не се доволно за да се промени рејтингот на опозицијата

полнетите критериуми, само поради солидарноста со Грција, не држат надвор од ЕУ и од НАТО. Не може целосно да се исклучи дека Фуере го напишал писмото како пријател, во обид да ѝ помогне на земјата каде што едно време вадел плата и каде што поминал убав период од својот живот. Но притоа како искусен дипломат морал да знае дека „Македончето“ нема за шест месеци до толку да го промени својот став само затоа што некој од Даблин, Белфаст, Брисел или од Берлин наложува така. Дури, Фуере со писмото во кое се обидува да ја одбрани опозицијата ѝ прави штета. Отворената поддршка на странците во Македонија не значи секогаш и поддршка од народот, особено ако голем дел од тој народ се чувствува измамен и продаден од странците и од нивните моркови и стапови.

И ШЕСТ МЕСЕЦИ СЕ МАЛКУ

Тие што се занимаваат по-сериозно со политичка статистика веднаш ќе ви кажат дека промените во рејтингот на политичките партии, како резултат на засилена кампања, можат да бидат променети за неколку проценти, но никако двојно. Тоа е особено тешко за СДСМ, кој својата тешка артилерија - аудиобомбите (како нешто досега невидено во демократскиот свет) не ги зачини со конкретни програми, проекти, чекори што на обичниот неопределен граѓанин ќе му даде надеж дека ВМРО-ДПМНЕ и Груевски имаат алтернатива. Фуере мора да знае дека и најнеинформираните граѓани се свесни за апсурдноста на повлекувањето на Груевски од премиерската позиција на 100 дена пред изборите и влезот на опозициски технички министри со спорна политичка легитимност во владата. Како што мора да знае дека виновник за тоа не е само Заев туку неговите, евентуални, странски пријатели.

Се сеќава ли уште некој на „Визијата за Македонија“, која СДСМ ја промовираше како столб врз основа на кој ќе се обиде да дојде до власта. Се покажа дека неколку дена по нејзиното објавување не само граѓаните, туку и нејзините творци заборавија на неа. Сфатија дека е полесно да се преговара, договара, мери, сече, пазари, место да се зборува за реални проекти за кои треба сериозен капацитет. Не случајно Заев тргна по рецептот на ВМРО-ДПМНЕ и почна да ги повикува граѓаните да даваат идеи за проекти, но заборави дека владата, покрај идеите на граѓаните, спроведе и стотици, можеби, илјадници свои проекти што ги презентираше во своите програми.

ГОЛАТА ПОЛИТИКА ВЕЌЕ НЕ МИНУВА КАЈ ГРАЃАНИТЕ

Не случајно Заев во интервју за „Телма“ изјави дека Нова година ќе ја прославува со граѓаните, но дека е подготвен и во 23 часот, на еден часот пред Нова година, да дојде да преговара. Спорното овде не е неговата подготвеноста да преговара, туку фактот што тој не е подготвен на ништо други освен да се занимава со гола политика, преговори, договори, трговија, состаноци во партијата и во Домот на пратениците. Гледано чисто политички, СДСМ ја надмудри ВМРО-ДПМНЕ на преговарачката маса, ја натера да прифати повлекување на премиерот и технички министри, но во политиката не се доволни само чистите политички потези затоа што граѓаните на 25 година од независноста знаат да проценат што е чиста политика, а што реална политичка платформа. Несомнено, и ВМРО-ДПМНЕ во своето речиси десетгодишно владеење направи низа грешки и затоа ќе трпи последици пред граѓаните, но факт е дека политиката на Груевски не може да биде победена само со политички финти и манипулации, лаги и измами.

ЌЕ СЕ ОБИДЕ ЛИ НЕКОЈ ДА ГИ МСТИ СЛЕДНИТЕПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ

Последната дилема што ја отвора писмото за одложување на изборите на Ерван Фуере е поврзана со шпекулациите за темната заднина на барањето за одложување на изборите за шест месеци, поврзано со можноста за нивно „диригирање“. Иако треба да се биде исклучително храбар да се тврди дека меѓународниот фактор ќе се обиде да влијае на македонските избори со нелегални или неморални методи, дел од македонските аналитичари во овој контекст говорат за сценарија употребени во најмалку две европски земји, кои би можеле да бидат употребени и во Македонија.

Двата познати примера се Шкотска и Франција. И покрај тоа што пред референдумот во Шкотска, според рејтингот, шкотските сепаратисти имаа речиси идентични шанси за победа и за отцепување од Британија, таканаречените унионисти добија четири проценти повеќе од гласовите и привремено го запреа распаѓањето на островот. Подоцна, во видеоматеријалите снимени на гласачките места, цел свет виде како ливчиња „за“ отцепување беа ставани во кутиите „против“, но никој во Велика Британија не поведе истрага за изборните манипулации за кои се тврдеше дека се масовни. Вториот пример за кој се

шпекулира дека не поминал најчисто се последните регионални избори во Франција, каде што радикалната десница, предводена од Марин ле Пен, иако во првиот круг однесе убедлива победа, во вториот круг не освои ниту еден регион. Се разбира, туку треба да се има предвид анимозитетот на политичките противници на Ле Пен во сите други табори, но дури ни во Франција не може целосно да се исклучи дека поради „повисоки цели“ гласот на народот можеби бил сведен на минимум.

Пред референдумот за територијална поделба во 2004 година тогашната американската администрација направи еден вид референдумска корупција кога на неколку дена пред плебисцитот ја призна Македонија под уставното име со што влијаеше на расположението на граѓаните, кои опиени од тоа го преспаа националното предавство на Македонците во Струга и во Кичево од страна на СДСМ. На Фуере и неговите наратители сега можеме да им простиме само ако на македонските избори се обидат да влијаат со итна покана за влез во НАТО и за почеток на преговори за влез во ЕУ до крајот на годинава. Сè друго ќе биде крајно опасно, за Македонија, регионот и за европската идеја во земјата. ■

Исполнетите
ветувања нè
зближуваат.

Веќе
115
ГОДИНИ.

Т & Д
ТАКЕКО ДА Ш

АНАЛИЗА

„ПУЧ“ ЗА БЕАТИФИКАЦИЈА НА ЈАНЕВА ВО СДСМ

ПАРТИЈА СО ПОСЕБНИ, СПЕЦИЈАЛНИ ПОТРЕБИ

Сигурен дека е „специјално“ заштитен, Зоран Заев се појави на „Пуч“. Конечно, го дочекавме и тој ден. По пет „непризнавања“ на судот, лидерот на СДСМ се премисли. Шестата мајка се случи со специјална обвинителка. Е тоа да ти било вистинска институција. Ако не е нивна, не ја признаваат. Класика...

Пишува |
Љујчо Цвеџиновски

Не можејќи да го скрие ликовувањето, свесен дека повторно го изигра системот, лидерот на СДСМ, конечно, се појави на шестото рочиште на „Пуч“. Еднаш со амнестија, вторпат со незаконско пуштање разговори, третпат со „специјален“ штит од законот. Третата среќа кај „црпнатиот“ спасител наметна фацијална експресија, која покажуваше потреба од блех оркестар и од пајтон. Така, Заев шеретски се прошета до судот, небаре не знаејќи дека Катица го одложила рочиштето. Прашањето што се поставува логично е дали тој, Верушевски, Лазаревски и Палифров знаеја за одложувањето,

повторно, шест дена порано од јавноста, како што и индикативно дознаа дека Јанева воопшто го презела овој случај? Веројатно да, но овој пат не со писмо – порака што за нивна жал минатиот пат ја пресретнаа „непријателските“ медиуми, кои толку безобразно ја чепнаа интимата на ендемските „свиркачи“ разузнавачи во светот. Специјален вид, карактеристичен само за македонската почва. Нешто слично како и обвинителката, но не поради специјалноста, туку поради начинот на кој ја користи таа специјалност. И неверојатни три месеци по назначувањето за истражување на прислушуваниите разговори Јанева не мисли дека е потребно да ги побара и слушне во оригинал. Не. На неа, очигледно, ѝ е доволно тоа

што го слушнала од петардоидните „бомби“ на Заев. Најверојатно, целосно верува и во неговиот драматичен наратив, предигра на секое пуштање нов разговор?! Навистина, специјална обвинителка...

Најсоодветниот момент во целата приказка за преземањето во „Пуч“, случај што не е дел од нејзините „специјални“ ингеренции, е спасувањето на лидерот на партија со посебни, специјални потреби. Па, ѝ прилега специјална обвинителка на специјална партија, нели. Посебните потреби се дел од историјата на партијата, која ниту еднаш не победила фер и демократски на избори, туку секогаш со „специјална“ погодност. Сега, свесни дека заостануваат многу во однос на противниците, се крстат во чудото на специјалната Катица. Звучи како бурлеска, но наследниците на комунистите атеисти се „крстат“ во чудо и имаат лидер што себеси се смета за спасител „црпнат“ од господат?! Чудесна, мрзлива македонска опозиција...

Групација Триглав

triglav

Сè ќе биде во ред.
www.triglav.mk

www.republika.mk

петок, 25 декември 2015 година

РЕПУБЛИКА

11

■ Прво чудо за беатификација на „специјалната надеж“

За да ја прогласат за светица во атеистичката партија, Јанева ќе мора да го заслужи тоа. Слично како и во Католичката црква, и партијата на Павел Шатев е раководена од папа. Сега, можеби, и заткулисно, но, сепак, очигледно. Контрадикторно, како и сè во СДСМ, но сега папа го раководи спасителот. Специјалната надеж, отелотворена помалку во ликот и повеќе во делото на Јанева сега-засега ја заслужи својата беатификација. Првото чудо е сторено, Заев куртули од „Пуч.“ Не толку преку своите ингеренции, колку преку странските влијанија, таа успеа да го заштити лидерот. Второто чудо, пак, потребно за нејзина канонизација како светица кај членството на СДСМ, треба да донесе победа на избори.

За тоа и, дефинитивно, треба чудо, а, според сегашната политичка констелација и односот на силите на терен, т.е. кај гласачите, за воскреснување на мртвата партија и ерекција на бедниот рејтинг ќе треба мегачудо. Имајќи предвид дека специјалната надеж последна умира, партијата до последно ќе се надева на нешто инвентивно и грандиозно од шапката на Јанева, кое ќе ги извади од безидејноста и депресијата, мултиплицирани со последните анкети. Можеби, и лидерот ќе се вади на депресија како причина зошто не ги дава прислушуваниите материјали. Настрана, би било и логично од досегашните изговори...

ДАШТЕВСКИ: СЈО НЕ ЈА ИЗВРШИ ОСНОВНАТА ПРИЧИНА ПОРАДИ КОЈА Е ИЗБРАНО

При финишот на договорот од Пржино сите беа среќни што, конечно, ќе почне да се решава вештачки создадената едногодишна политичка криза од опозицијата, вели доц. д-р Александар Даштевски, за кој уште поинтересен бил изборот на специјален јавен обвинител за кој сите сметаа дека тоа ќе биде независно и неутрално лице, кое нема да зазема страна.

ДАШТЕВСКИ: Но, како што поминуваше времето, почна да станува сомнително дека Специјалната јавна обвинителка ќе работи независно. Тоа се виде со предложената листа на заменици каде што имаше судир на интереси за неколкумина, претежно поврзани со лица блиски до опозицијата. Кога почнаа изјавите веќе се виде и немање капацитет за извршување на оваа функција. Имено, специјалната обвинителка изјави дека ќе работи само со седум заменици, а другиот ден ја смени изјавата и рече дека нема да работи додека не се изберат сите. Тука дојде до израз таа неподготвеност за извршување висока функција. Или, пак, некој и извршил притисок на обвинителката да го направи тоа. Овие гафови кулминираа со изјавата на специјалната обвинителка со која ги повика избраните заменици да не дадат свечена изјава дека совесно ќе ги извршуваат своите функции. Тоа е директно спротивно на законот. Но со тоа се поставува прашањето, дали и како ќе ја извршува својата работа некој што и сам го крши законот. Освен ако тоа не е договорено со некого. Може да биде договорено со опозицијата, но со оглед на тоа дека таа, извесно, ќе ги загуби изборите, мора да има некој што е над неа, некој со поголема политичка моќ од домашните политички партии.

По ова, СЈО повторно влегува во целосна повлеченост, без изјави и соопштенија до јавноста, за, конечно, да дојде до соопштение дека СЈО ќе води 36 случаи од кои едниот е „Пуч“, а дванаесет од тие случаи се поврзани со изборите. Но повторно од други извори јавноста дознава дека уште пред да го даде ова соопштение обвинителката ги известила со писмо прво и второобвинетиот во кривичната постапка наречена „Пуч“, дека го презема предметот во нејзина надлежност. Тоа дава основи за сомневање дека се работи за некаква поврзаност со опозицијата, но и некои нејзини ментори, затоа што претходно јавноста беше запознаена дека првообвинетиот во организација на лидерот на опозицијата требаше да бега во странство. Преземањето на овој случај е грешка затоа што ова обвинителство е избрано да ја води истрагата околу разговорите што произлегуваат

од следењето на комуникациите, како што пишува во точката осум од протоколот на Договорот од Пржино од 15 јули 2015 година. Со ова СЈО влегува во сопствена стапица, да биде изложено на притисоци за преземање други предмети, што е спротивно на суштината на договорот, кој е основа за негов избор. Конечно, првата причина поради која беше избрано ова обвинителство е содржана во Договорот од 6 јуни 2015 година, каде што во точката шест, став два, стои дека нема да има натамошно објавување на каков било прислушувачки материјал. По враќањето на СДСМ во Собранието, сите материјали што ги има СДСМ или кој било друг, ќе бидат поднесени до Јавното обвинителство за итна постапка.

Според тоа СЈО не ја извршило основната причина поради која е избрано. Тоа остава сомнежи како обвинителството се решило за овие 36 случаи, бидејќи за да земете во надлежност одредени случаи мора да сте ги преслушале оригиналните докази, односно снимки, дотолку повеќе што цело време се шпекулира, дека се работи за монтирани, сечени и лепени материјали. Значи, без да се земаат овие докази, практично, не може да се води ни една постапка. Од друга страна, лидерот на опозицијата не сака да ги даде, иако се обврзал на тоа со договор направен со посредство на меѓународната заедница. Тоа што е уште поважно, обвинителката Катица не презема ни една од законските мерки што ѝ стојат на располагање. Со тоа самата прави целата јавност да се посомнева во законитоста и објективноста на нејзината работа. Како врв на сите овие случувања е појавувањето на лидерот на опозицијата пред судот за случајот „Пуч“, каде што по одложувањето на постапката по барање на Катица Јанева, од неговата изјава може да се насети дека обвинетите ќе бидат ослободени. Тоа е уште еден преседан, кој доаѓа од непочитување на институциите на системот, како и непочитување на правната држава, иако и ова прашање е договорено во Пржино, содржано во точката шест, став четири, а лидерот на опозицијата постапува сосема спротивно од тоа што го потпишал. Се претпоставува дека главната причина за недавање на материјалите е тоа што опозицијата сака да ги користи во политички цели, во текот на предизборниот и изборниот период. Ова веќе се случува на портали и на телевизији блиски до опозицијата. Втората причина што и политичарите од опозицијата и нејзините мегафони постојано ја нагласуваат, е одложување на изборите поради нискиот рејтинг, кој сè уште паѓа, или, едноставно, бегане од изборите. По секоја логика, и да се работи за двата услова, сметам дека се погрешни. Точно е дека во повеќе наврати странците им помогнаа, некаде евидентно, некаде зад кулисите, но ако имаат барем малку достоинство, ќе го спречат овој обид за бегство од изборите и продолжување на политичката криза во Македонија, затоа што исполнувањето на договорот го гарантира меѓународната заедница, а на него стои и потписот на еврокомесарот Јоханес Хан.

■ Лидерот призна во трето лице еднина

Насмеаното лице на лидерот кога излезе од судот малку ги оттргна социјалдемократите од црнилата на мрачното секојдневие. Иако, не сфатија дека насмевката се должи на неговата лична среќа и уште полична, специјална надеж за спас од последиците од ролјата во „Пуч“. А тој се потсети на добрите стари времиња, па, најверојатно, „Пуч“ му заличи на „Глобал“. И се отпусти и насмеа. На партијците, пак, фатени со рацете во медот, кој доби форма на лични карти и пасоши, сепак им годеше, макар на момент, озарениот лик на челникот. И кај нив траеше кратко, затоа што се сетија дека обидот им се удри од глава како бумеранг. Слично како и на „професионалните“ новинари, кои во напливот на задоволство, пред да бидат фатени на дело, ги учеа своите колеги како требало да работат. Поверојатно, како не треба. Лидерот, како по навика, се „отвори“ по втората реченица во изјавата пред медиумите и влезе во омиленото, нарцисоидно трето лице еднина. Гледајќи се себеси од страна, Заев ѝ порача на нацијата:

„Не барам само правда за Заев, туку за сите граѓани на Македонија!“

Истовремено, човекот што последната година кажа дузина тешки лаги, призна дека трага по вистината, што и не е толку чудно, нели. Во творечкиот занес, поведен од олеснувањето или, можеби, под притисок на фројдовскиот комплекс, кој е често присутен кај него, тој призна дека знаел дека Јанева ќе го спаси и дека ќе го земе „Пуч“: „Како што ветив дека ќе дојдам во суд откако Специјалното обвинителство ќе го преземе овој предмет, така направив бидејќи си стојам на збор“.

А вети многу порано од моментот кога Јанева објави дека го презема. Телепатија, нели. Сега, Заев побара и случајот „Поткуп“ да го земе, кој друг, ако не Јанева. Ќе стане ли тој 37. случај во СЈО? Што е сигурно, сигурно е. За чудо, Заев не го побара истото за „Глобал“?! Потрагата по вистината заглави кај Јанева...

ФАБРИКАТА ЗА АФЕРИ ВО СТЕЧАЈ

„Вистината е како шило“ е една од најцитираните изјави на премиерот Никола Груевски во текот на овие неколку кризи што се јавија еднапруга. Иако си ја толкуваше и употребуваше кој како сака, во зависност од потребите и од моментните позиции. Шилото излегува, а вистините што ги носи со себе сè повеќе не им се по волја на тие што правеа пародија

Пишува |
Наум Сјоилковски

„Шилото на вистината“, метафората што досега го одбележи периодот на владеењето на ВМРО-ДПМНЕ и на Никола Груевски, излегува пред очите на јавноста. Никој не останува слеп за вистината, ниту надвор, ниту внатре во СДСМ. Шилото го продупчи патот од „најдобро чуваниот бункер“ на СДСМ до јавноста. Социјалдемократскиот „Форт Нокс“, сепак, не бил на Павел Шатев, како што говореше Зоран Заев, туку по домовите на членови на СДСМ. На адреси на лица по кои има распишани потерници, а кои Зоки ги прима на вечерни седенки во канцеларија во куси панталони и влечки.

Прашањето што дури и опозиционерите си го поставуваат сега не е дали „разните крими-чауши, чудните опскурни ликови од некогашните удбашки структури, превртливите апаратчици и сплеткари“ се „змијата во пазувите на опозицијата“, како што ги нарекува Бранко Героски барајќи, наводно, СДСМ да расчисти со нив, туку како дојде до тоа македонската опозиција да ја предводаат токму такви структури?

Ако се суди според зборовите на „главата“ на СДСМ, што, впрочем, е многу тешко поради неговите контрадикторности, „власта ги снимала граѓаните“, а потоа таа, нели, ги дала на чување кај човек што е баран со потерница, а истиот тој во куси панталони и влечки, ноќе, седи и се фотографира со лидерот на опозицијата!? Та, нели, секој кого Заев, како и сега, го повикува да достави материјали за „криминалите на власта“ заслужува една насмеана фотографија заедно со него за да се зачува споменот од таа плодотвор-

на средба. Објаснувањето на Заев не помина ниту кај најревносните поддржувачи, а не помина ниту кај неговите најблиски соработници.

Вакво сценарио не поминува ниту кај неговиот партиски секретар, техничкиот министер на полицијата Оливер Спасовски. Тој, пак, се ограда не само од прашањето дали криминалците контактирале со Заев, туку се ограда и од функцијата генерален секретар на партијата посочувајќи ја како „позиција што ја имав претходно“.

Тоа што во целиот случај недостига во јавноста (барем до оваа среда навечер, кога е пишуван овој текст) е најголемата поддршка на Заев - неговата десна рака Радмила Шекеринска. Ја нема да се изјасни за настаните за аферата што, како што се чини, ќе го дозакопа рејтингот на СДСМ. Шекеринска ја нема подолг период, ја немаше ниту за скандалот „Израел“, ја немаше да го коментира рејтингот на партијата, ја нема ниту сега, што е несвојствено за жената што „се заложила Заев да биде претседател на СДСМ“.

Но, ниту Спасовски ниту Шекеринска ниту кој било од раководството на СДСМ, заедно со ликовите од извршената сценографија при пресовите на Заев кога емитуваше монтирани материјали, а сега седат на заменички министерски места или се дел од нивната администрација, не може и не смее да се дозволи да избегаат од одговорноста за случајот „Фабрика за афери“.

Та, нели, затоа седнаа во власта, за да расчистат со евентуалните афери, без да помислат дека истрагата брзо ќе стигне до нивните порти. Исто како што Заев вели за фотографиите со Чауш - „Нема бегане од тоа“.

■ ФАБРИЧКА ЛЕНТА

Сценариото со лажните лични карти е идентично со тоа со евентуалните фалсификувани пасоши - никогаш не беа пуштени во оптек, за двете имаше ист „извор“ за протекување во јавноста, а разликата меѓу двата случаја е тоа што неделникот „Фокус“ и новинарот, кои се во блиски врски до СДСМ, овој пат ги однесоа стотината фалсификати на лични карти во МВР.

На идентичноста на случаите потсети и поранешната министерка Гордана Јанкуловска, а доскорашниот министер на полицијата, сега дополнителен заменик на „техничарот“ Спасовски, за минатиот број на „Република“ навести дека има индиции за исто потекло на личните документи. Лани, сепак, аферата требаше да ја намали довербата во веќе изминатите изборите. Сега требаше да ја разниша довербата во нив уште при подготовката, за да се има алиби за прескокнување на изборите.

Техничкиот министер Спасовски за случајот со кој седна во министерската фотелја замолчи и сакаше да се скрие зад евентуален протокол „да не открива детали од истрагата“. Сепак, тоа што го криеше Спасовски беше сознанието дека и самиот тој, како и неговиот

лидер, контактирал и се фотографирал со личности по кои требаше да трагаат припадниците на државниот орган што сега го предводи.

Според информациите, Спасовски не само што контактирал со нив, посредно и непосредно, туку се обидел и да се протне кај доказните материјали во случајот воден од обвинителството. Но, министерската функција не му ги отвори вратите. Та не се сите обвинители специјални, како Катица, па да може партиски кадар да им диктира и оценува услови.

Кога го најави случајот, Спасовски, веројатно, не ни помислуваше дека некој друг, освен него, ќе може да ја „тера“ истрагата. Веројатно паметот му бил презафатен со нарачките кого да вдоми во министерството, за новите кадровска измени, како и со караниците во партијата зашто тој продолжува да биде и министер и генерален секретар.

■ СЦЕНАРИО

Секако, за „фабриката за афери“ сценариото било воспоставено од поодамна. Судејќи по материјалите во одземените компјутери од домот на Захир Бекири - Чауш, папката со 70 илјади прислушувани телефонски разговори била отворена во септември.

Тоа што дополнително ја компликува ситуацијата во која се најде СДСМ е повторното вмешување на странски држави - со фалсификување бугарски

документи, банкарски документи од Швајцарија, па Србија, каде што лицето Зоран Божиновски се крие од македонскиот прогон. Токму тој од таму и ги најави продолженијата на циркусот наречен „Бомби“.

Додека Зоран Заев за случајот „Пуч“, случајот за закани и за уцени врз македонскиот премиер со материјали, како што самиот посочува, што му биле од странство, успеа да се „протне“ и да биде преземен од специјалната обвинителка Јанева, таа го побара и Верушевски, кој е главен во тој случај. За потсетување, еден од двајцата што по налог на Верушевски незаконски ги снимале разговорите го призна делото и е осуден.

Барајќи спас од „судот што не го признава“, фабриката за афери на Заев сега требаше однадвор да го продолжи тој циркус. Божиновски на неколку пати досега се обиде преку социјалните медиуми да „протне“ евентуални странски банкарски документи со имиња на лица од врвот на власта, како евентуален криминал. Откако обвинителството објави дека од „фабриката“ биле одземени фалсификувани образци од сметки во швајцарски банки, на кои требало да се вметнат имињата

на функционери за да може да бидат обвинувани за незаконски милионски трансакции, врската е многу јасна.

Тоа што не е јасно е што мислеше Заев, каде ќе го одведе сето тоа? Дека ќе му го зголеми рејтингот? Дека ќе ја намали поддршката на ВМРО-ДПМНЕ? Дека со такви ликови ќе „донесе слобода и демократија“? Дека „пријателите од надвор“ ќе му прогледаат низ прсти и овој пат? Дека, можеби, тоа ќе нè увери дека „власта ги снимала разговорите“?

Љубчо Георгиевски, поранешниот премиер и доскорашен соборец на СДСМ, кој и на „своја кожа“ искуси афера со прислушување, уште во април во телевизиско интервју посочи дека главен „снимач“ на разговорите е токму СДСМ. Дури и дека тројцата што со Заев се обвинети во „Пуч“ - Верушевски, Костовски и Лазаревски се тие што на „јадица“ го уловиле раководството на СДСМ.

- Јас сум 90 проценти убеден, еве оставам 10 проценти, дека тој дел во кој се министри и функционери на ВМРО е снимано од СДСМ... Каква е врската меѓу тие тројца, Верушевски, Костовски и Лазаревски со делови и структури на СДСМ, не можам до крај да ви кажам, но дел од раководството ја фаќа таа јадица. Таа тројка е истата тројка што го отвори „Големото уво“ - посочи Георгиевски.

Истрагата на обвинителството тивко и без помпа предизвика крах на „првата странска инвестиција на СДСМ“. „Фабриката за афери“ заминува во стечај, така како што во стечај заминава и овој СДСМ.

Зошто и како се дозволи во врвот на СДСМ да се налепат „чудни опскурни ликови од некогашните удбашки структури“, е прашање што неизбежно мора да биде решено, а потоа и да одговараат за сите дела. За партијата да остане партија. Изборите што се најавени во април може да бидат одлична појдовна точка. Да се види на дело дека ваквите потези на опозицијата се погубни, а потоа на мир да се посветат кон подигнување на СДСМ како политичка партија.

За да нема и натаму „Вистина“, со која шилото од некои нови бункери би изнел на виделина нов срам за државата, народот, граѓаните, гласачите. Срам за сите. ■

1 kWh =

Енергетска
МАТЕМАТИКА

ИДНИНАТА Е ЈАСНА - ЕНЕРГЕТСКИ ЕФИКАСНА

Министерство за економија на Република Македонија
Агенција за енергетика на Република Македонија

EVN

„СЕВЕРЕН ТЕК 2“ МОЖЕ, „ТУРСКИОТ ТЕК“ ЈОК

ЕВРОПА СЕ ПОДЕЛИ ЗА РУСКИОТ ГАС

Зависноста од рускиот гас и ставањето на националните интереси на одредени членки на Унијата пред интересите на ЕУ, е последната причина за поделбите што можат да предизвикаат долгорочни негативни последици. Шефот на Европскиот совет, Доналд Туск, и италијанскиот премиер Матео Ренци, се двајцата влијателни европски политичари кои директно ги обвинија земјите инволвирани во проектот „Северен тек“ за хипокризија при заштита на своите економски интереси. За Италија и за Полска, меѓу другите земји-членки, е неприфатливо Унијата да се залага за намалување на зависноста од рускиот гас, а истовремено, некои земји да потпишуваат нови договори со Москва за нови гасоводи.

Пишува | Горан Момирски

Зависноста од рускиот гас и ставањето на националните интереси на одредени членки на Унијата пред интересите на ЕУ, е последната причина за поделбите што можат да предизвикаат долгорочни негативни последици. Шефот на Европскиот совет, Доналд Туск, и италијанскиот премиер Матео Ренци, се двајцата влијателни европски политичари кои директно ги обвинија земјите инволвирани во проектот „Северен тек“ за хипокризија при заштита на своите економски интереси. За Италија и за Полска, меѓу другите земји-членки, е неприфатливо Унијата да се залага за намалување на зависноста од рускиот гас, а истовремено, некои земји да потпишуваат нови договори со Москва за нови гасоводи.

Критиките кон Берлин, Хаг, Лондон и кон Париз, каде што се регистрирани петте мултинационални компании кои го ставаат парфот на договорот за „Северниот тек“, се случуваат нецела година откако и Вашингтон и ЕУ изразија сериозна загриженост од можната изградба на „Турскиот тек“ кој требаше да носи руски гас од Русија преку Турција, Грција, Македонија и Србија, кон ЕУ. Иако тогаш најголем дел од претходно наведените држави

сметаша дека нов гасовод кон ЕУ ќе значи и зголемена зависност на ЕУ од руските енергенти, сега тоа не е проблем при градењето на нов гасовод.

Федералниот германски регулатор за конкуренција даде дозвола за формирање на конзорциум кој треба да го гради гасоводот „Северен тек 2“. Со одобрувањето од „Федералната канцеларија за картели“, нема никаква правна пречка за формирање на компанијата која треба да го зголеми дотекувањето на руски гас во Германија и во Европа.

Конзорциумот е составен од германските компании БАСФ и Е.ОН, француската компанија „Енги“, австриската компанија „ОМВ“ и англо-холандската компанија „Шел“. Овие мултинационални компании, заедно со руската државна фирма „Газпром“, во септември потпишаа договор за проширување на гасоводот „Северен тек 2“, кој на Европа треба да ѝ донесе нови 55 кубни милијарди земјен гас.

КУМАНОВО И ГЛОБАЛНИТЕ ЕНЕРГЕТСКИ ИГРИ

Во недостиг на соодветни информации за заднината на кумановските настани, кај најголем дел од македонската јавност сè уште е најреално сценариото според кое влезот на косовските „кучиња на војната“ во населбата „Диво Населје“ се должи на обидот на некои западни земји да предизвикаат нестабилност токму на маршрутата преку која требаше да минуваат цевките со гас кон Унгарија и кон другите земји на ЕУ. И покрај тоа што „Турскиот тек“ со уривањето на рускиот авион на турско - сириската граница речиси целосно пропадна, за голем дел од аналитичарите и познавачите на состојбите на кумановските настани претходно требаше да обезбеди целосна елиминација на можноста да се изгради „Турскиот тек“. Осумте македонски херои што загинаа во Куманово и нивните триесетина повредени колеги полицајци, со елиминацијата на косовската група спречија две последици. Едната последица е дека Македонија, која ќе беше жртва на терористички напади, ќе беше прикажана како нестабилна земја која не може да ја контролира својата територија и втората последица е дека на меѓународната јавност ќе ѝ беше предложено дека Куманово, како главна точка на маршрутата преку која ќе минуваше гасоводот, е нестабилна зона, преку која не смее да минуваат енергетски јазли. Многумина се длабоко убедени дека Куманово беше одбрано за цел само поради тоа што е една од главните точки во коридорот Солун-Ниш-Белград, преку кој требаше гасоводот да стигне до Унгарија.

Гасоводот, кој ќе тргне од руска морска територија и преку Балтичкото Море ќе го носи гасот до Германија, стана контроверзен откако беше договорен за време на западните санкции кон Русија и паралелно со загриженоста на САД и на Европа за изградба на гасоводот „Турски тек“, кој преку Црното Море, Турција, Грција, Македонија и Србија требаше да носи гас кон Унгарија и понатаму во ЕУ. ■

СЕ ТРОШИ БЕЗ УСУЛ НА УКРАСИ, ИГРАЧКИ И НА БЕЛА ТЕХНИКА

Дека секоја година се трошат сè повеќе пари говорат и податоците на Народна банка според кои пазарењето со платежни картички секој декември бележи пораст. Ако во 2012 година во декември се потрошиле 2,7 милијарди денари, во 2013 година таа сума пораснала на 3 милијарди денари, за во декември 2014 година да се потрошат 3,3 милијарди денари

Пишува | Александрија Сивковска

Празниците се на праг. Неколку дена до финалното одбројување на завршокот на оваа година, сите се подготвуваат за дочек на Нова година. Без оглед каде ќе се дочека нејзиното доаѓање, безмилосно се троши и што се има и што се нема, само за да се купат подароци за најблиските, но и за себе. Потрошувачката треска е забележлива насекаде, а најмногу во продавниците каде што можат да се најдат новогодишни украси, играчки и пакетчиња за најмалите, но и облека. Празните рафтови доволно говорат дека завршувањето на едната и почетокот на другата година

мора да се проследат со многу нови работи, иако најголем дел од граѓаните се жалат дека немаат пари. И никој не може да остане имун на искушенијата за трошење пари. Изложите на речиси секоја продавница се облепени со написи за попусти и тоа е доволен момент да се влезе и неизбежно да се потрошат пари. Друг момент е тоа што попустите, всушност, и не се попусти, односно се користат старите веќе познати трикови за минимални фиктивни намаленија, но самиот збор намаление влијае како магнет на психата на луѓето, кои и не сфаќаат дека се злоупотребени од трговците. Како и да е, на залезот на годината се трошат

Според кажувањата на продавачите, од средината на декември многу често просечните дневни сметки на граѓаните се повисоки од 5.000 денари

пари на големо. И додека во Америка и во Европа, Божик, празникот кога тие делат подароци, е веќе пристигнат, кај нас новогодишната треска е во ек. Дека секоја година се трошат сè повеќе пари говорат и податоците на Народна банка според кои пазарењето со платежни картички секој декември бележи пораст. Ако во 2012 година во декември се потрошиле 2,7 милијарди денари, во 2013 година таа сума пораснала на три милијарди денари, за во декември 2014 година да се потрошат 3,3 милијарди денари. Кај нас сè уште нема направено анализа колку, во просек, троши секое семејство за Нова година бидејќи тоа зависи од имотната состојба на секој, но сигурно никој не е под 100 евра, што на картичка, што во готовина.

Трговците веќе тријат раце бидејќи за празниците расте потрошувачката. Според кажувањата на продавачите, од средината на декември многу често просечните дневни сметки на граѓаните се повисоки од 5.000 денари.

■ Пред Нова година се купува сè и сешто. Во продавница се влегува со намера да се купи нешто, но попатно се изби-

раат производи, кои граѓаните не ни помислиле да ги купат, па на каса се доаѓа со полни кошници. И да се има и да се нема, за предновогодишно пазарење мора да се најде. Вообичено, најмногу пари се трошат за прехранбени производи, а луѓето си дозволуваат во овој период да се отпуштат. Стимул плус за трошење се постојаните промоции и намалувања што ги има во секој маркет - велат трговците, според кои, освен за храна, пред секој почеток на наредната година најмногу пари се трошат за украси, играчки и за подновување на белата техника.

Колку и да се троши или да не се троши, од новогодишни-

Празниците се време кога се троши повеќе од дозволеното. Се влегува во минуси, но никој не може да одолее на желбата да ги изградува членовите на своето семејство со подароци

те украси и подароци на кои граѓаните пред Нова година еуфорично трошат пари, статистиката покажува дека македонските трговци во декември ќе заработат двојно повеќе отколку во претходните месеци од годината.

Тоа што на граѓаните им се чини евтино, па на големо купуваат, ситните работи и новогодишни украси, на трговците им носат најголема заработка зашто профитната маржа кај нив најчесто е 100 проценти од набавната цена. Дел од трговците што се занимаваат со овој бизнис откриваат дека и покрај тоа што овие производи изгледаат како ситници затоа што се евтини, заработката од нивната продажба е кајмакот што трговијата го собира во предновогодишните денови.

Трговците се едногласни дека секоја година во овој период луѓето трошат повеќе пари.

■ Продавниците се полни со луѓе. Некои се шетачи, а повеќето купуваат. Дури и кога некој нема намера да купува, не останува имун на многубројните производи, па никој не заминува без нешто да купи. Генерално, сега луѓето најмногу трошат на елки и на украси за нив, но многу се купуваат и играчките бидејќи најчесто децата се тие што сакаме да ги изградуваме - објаснуваат трговците со украси и со играчки.

Според нив, маржата на овие производи кај помалите трговци се движи 30 отсто, додека кај големите трговци, кои имаат финансиска моќ да увезуваат поголеми количини производи, маржите се 100 отсто, односно заработката е двојно поголема од цената на производот.

За разлика од храната и играчките, чијашто продажба секој декември бележи рекорди, трговците со облека и со обувки се во малку понезавидна си-

туација бидејќи продажбата во овие сектори е во опаѓање. Со оглед на тоа облеката и обувките важат за полуксузна стока, која не се купува секој ден, ако треба од нешто да се откажаме, почнуваме од таму, без оглед што во овој период е почната сезона на попусти, макар и минимални.

■ Многу е опадната продажбата и секоја година е сè помала и помала. Ако порано во деновите пред Нова година имавме промет од 100.000 денари, сега прометот е преполовен, иако имаме попуст на целиот асортиман. За разлика од големите суми што се издвојуваат за јадење, кое ќе го снеса за неколку дена, облеката и обувките остануваат, па граѓаните се решаваат за блуза или панталони од минатата или од предминатата година. Најмалку се продаваат капут и јакни, тоа што е и најскапо. Барем за возрасните, за децата се знае, тие растат и за нив речиси секоја година мора да се купува нова облека и обувки - велат трговците што живеат од продажба на текстилни производи и обувки.

Како и да е, Нова година е на прагот. Вака или така секој од нас ќе си ги пружи нозете повеќе од тоа што може, но потрошувачката магија си го прави своето.

■ Празниците се време кога се троши повеќе од дозволеното. Се влегува во минуси, но никој не може да одолее на желбата да ги изградува членовите на своето семејство со подароци. Тоа го прават сите. Тогаш сè е дозволено. За последиците и за преживувањето се мисли потоа. Со оглед на тоа дека јануари е преполн со празници, а со тоа и трошењето нема крај, не залудно велат дека првиот месец од година е најдолг и финансиски најтежок - нагласуваат социолозите. ■

ОДГЛЕДУВАЊЕ ТИКВИЧКИ ВО ПЛАСТЕНИЦИ

КОЛКУ ПОРАНО СЕ ПРОИЗВЕДАТ, ТОЛКУ Е ПОГОЛЕМА ЗАРАБОТКАТА

Пишува | *Александрија Сџевковска*

Постојат повеќе видови тиквички, кои меѓусебно се разликуваат како по структурата, така и по намената. Тие се едногодишни зелјести растенија од родот кукурбита (*cucurbita*). Што се однесува до одгледувањето во пластеници или во заштитени простории, за никнување им е потребна температура повисока од 12 Целзиусови степени. Оптималната температура за пораст и за развој е во границите од 25 до 30 степени. Температурата пониска од пет степенa влијае негативно врз нормалниот развој на тиквичките, а

мразевите во рана пролет може да доведат до целосно уништување на растенијата.

Како растение, тиквичката има голема потреба од влажност бидејќи формира голема лисна маса (транспирациска површина), но не поднесува преголема влажност. Во услови на недоволна влажност, пак, плодовите се поситни и понеквалитетни, а може да дојде и до исфрлање или опаѓање на цветовите и на младите плодови.

Потребата од топлина и од влажност зависи од фазата на развој на растението. За никнување најповолна е температурата од

25 до 28 Целзиусови степени и обилна влажност. По оваа фаза на развој потребна е умерена влажност и температура на почвата меѓу 20 и 25 степени и тогаш се создаваат услови за развој на кореновиот систем и за развој на надземниот дел на растението. Подоцна, во фазата на цветање и на интензивен пораст на растението, потребна е повисока температура.

Најдобро се развива на длабока и структурна почва од типот на алувијалната почва. Постојат различни сорти тиквички, во зависност од времето, регионот и начинот на одгледување, различни хибридни сорти, поради

релативниот краток период на вегетација, сукцесивниот и интензивен развој и формирањето плодови.

Се произведуваат од расад или претходно се засејуваат во саксии или контејнери, кои подоцна директно се расадуваат на постојано место. Се расадуваат по формирањето на три-четири постојани листови. Садењето се врши во втората половина на февруари или на почетокот на март, а ако не се загрева, во втората половина на март.

Растојанието на коренчињата е 100 x 50 сантиметри. Се применуваат истите мерки на нега на посевот како и кај лубеницата.

Бербата почнува околу првата половина на мај, но, зависно од климатските, а пред сè од температурните услови и од загревањето, често се случува бербата да стаса и порано. Производството во ниски тунели се врши подоцна и зависно од надворешната температура, понајчесто се открива полиетиленот и тогаш одгледувањето про-

должува на отворено. Бербата почнува во втората половина на мај и трае до средината на јули. Бербата при нормални услови се врши секој ден или преку еден ден. Приносот се движи од 30 до 40 тони на хектар.

Освен што се исклучително здрави, тиквичките влијаат поволно на човечкиот организам. Ја одржуваат линијата, ја подобруваат концентрацијата, ги смируваат нервите, ги зацврстуваат мускулите и срцето. Влијаат на исфрлување на водата и на штетните материи од телото. Иако имаат помалку вода од краставиците, содржат повеќе витамини и минерали. Популарни се и поради малата калорична вредност, а избобуваат со витамин Ц, калиум, калциум, фосфор и селен. Го подобруваат варењето на храната. Малку е познато дека тиквичките можат да помогнат за лекување на астмата и имаат силни антивоспалителни својства, па помагаат во спречување на парадентоза, но се користат и во борбата против други воспаленија. ■

ЗОШТО МАРКЕТИТЕ НЕ ЈА ДОНИРААТ ХРАНАТА СО ПОМИНАТ РОК?

Во некои од европските земји борбата е тоа што нема да се продаде на штандовите за распродажба да им се донира на сиромашните. Храната со истечен рок, која не е штетна по здравјето на луѓето, се дава во банки за храна, од каде што се дистрибуира до тие на кои им е најпотребна. Но и кај нас и на запад има отпор од деловниот сектор

Пишува | Билјана Зафирова

Практиката на европските трговци е стоката пред истекувањето на рокот на употреба да се нуди за пониска цена – од 30, па дури до 70 проценти. Во Македонија тоа сè уште не е заживеано. Има компании што го практикуваат тоа, но одделни трговци се подготвени дури и да ја распакуваат стоката и да ја продаваат на мера за да не се гледа датумот или, пак, да залепат нов датум на употреба. Некои производители се подготвени да ја примат назад стоката пред истекувањето на рокот.

Според некои процени, во Италија секоја година се фрлаат по 20 милиони тони храна, во Велика Британија пропаѓаат дури 30 проценти од сите прехранбени производи.

За храната да не се фрла, британските синџири маркети почнаа да отвораат посебни штандови на кои храната што е пред истекување на рокот се нуди за многу ниска цена. Со оглед на тоа дека се работи за храна што не е опасна по здравје, таквите пунктови се популарни и во италијанските, па и во хрватските трговски центри.

Во некои од европските земји борбата е по ова храната да се

Чоколадата може да се кристи и по шест месеци од датумот на употреба што е назначен на самиот производ. Може таа чоколада да загуби одредени нутритивни вредности, ќе побели, но не е штетна за организмот. Јуфките имаат можност да се користат и до 60 дена по истекот на рокот на употреба, а макароните се употребливи и до 90 дена по истекот на рокот

донира. Односно, тоа што нема да се продаде на тие штандови за распродажба, да се донира на сиромашните. Храната со истечен рок, која не е штетна по здравјето на луѓето, се дава во банки за храна, од каде што се дистрибуира до тие на кои им е најпотребна.

■ На запад е почната иницијатива за донирање на храната со истечен рок на употреба, но која, сепак, не е штетна да се користи и по тој одреден датум. На пример, се прават напори таква практика да се воведо во Франција и во Англија, Хрватска, но има опструкции. Не се согласуваат самите производители и дистрибутери на таа храна. Тие имаат огромни загуби. Со воведување на овој систем имаат повеќе контроли. Не им даваат да мрднат подолго од тие рамки. Инаку, сите производи што имаат датум до кога може да се користат имаат и уште еден датум – до кога реално може да се користат без да наштетат на организмот. Проблемите со кои се соочуваат европските земји се присутни и кај нас, поради што не можеме да го воспоставиме тој систем на донирање – вели Душко Христов од македонската банка за храна.

ДА СЕ ПРОДАДЕ ПО ИСТЕКУВАЊЕ НА РОКОТ, НО НЕ ДА СЕ ДОНИРА

Во принцип, чоколадата може да се користи и по шест месеци од датумот на употреба, кој е назначен на самиот производ. Може таа чоколада да загуби одредени нутритивни вредности, ќе побели, но не е штетна за организмот. Јуфките имаат можност да се користат и до 60 дена по истекот на рокот на употреба, а макароните се употребливи и до 90 дена по истекот на рокот. Има многу производи што можат да завршат на трpezата на сиромашните.

Но, на деловниот сектор не му одговара да се примени ова. Ниту институциите не се подготвени да прифатат ваков чекор. Како што нагласува Христов, производителите даваат

одредени рокови на употреба, кои треба да се почитуваат. Си планираат колку ќе им се продадат, колку треба да произведат. Но, има трикови што не ги знаеме. Во ниту една земја нема брза и ефикасна лабораторија и агенција, која за 24 часа ќе испита квалитет на производ и ќе може да му го продолжи рокот на траење на производот. Секој производител гледа да ги искористи сите можности за да го продолжи рокот на употреба на производот за да го продаде, а не за да го донира.

Процените, според Христов, се дека кај нас се фрла повеќе од 10.000 тони храна годишно. Таа храна ако ја поделиме по еден килограм за да се прехранат тројца – би значело јадење за 30.000 луѓе. Тие 30.000 луѓе да имаат храна 365 дена во текот на годината.

„ТИНЕКС“ НАЈГОЛЕМ ДОНАТОР

Банката за храна во моментот им помага на повеќе од 330 луѓе. Тие од компанија во рамките на маркетите „Тинекс“ што работи со производство на леб и на бел печива, добиваат храна што останува од претходниот ден. Преку организирана мрежа во девет десет градови, каде што маркетот има свои продавници, се дава леб на сиромашни фамилии. Помош добиваат семејства во Прилеп, Кавадарци, Струга, Струмица, Куманово, Кочани, Охрид, Скопје.

■ Имаме партнерска акција со банка за храна. Печивата и лебовите што тој ден не се продаваат, сè уште свежи и употребливи, се делеа на бездомниците и на тие на кои им се најпотребни. Соработуваме и со Дневниот центар за деца од улица во Шуто Оризари. И таму се носеше дел од пекарницата на „Тинекс“. Правиме пакети со храна за семејствата со многу деца. Во континуитет добиваат пакети со основни прехранбени средства и со средства за хигиена. Делиме и пакети – еднаш до двапати годишно, на социјално загрозени семејства.

ЗАКОНСКИТЕ РЕГУЛАТИВИ ПРЕЧКА ЗА ДОНАЦИЈА

Христов вели дека многу законски регулативи се пречка за донација. Посочува дека „Кјуби“ донирале 60 пакети на 60 семејства со кои можеле да се прехранат најмалку 15 дена. Но книговодно имале проблем.

■ Тоа ни е проблем со многу фирми. Поради административни проблеми тие се повлекуваат од намерите да им помогнат на најсиромашните – вели Христов.

Тој посочува дека најчесто фирмите треба да ги молиш за помош. И, општо, вели тој, луѓето сакаат, но и не сакаат да донираат. Вели, донацијата не значи една кутија со која ќе се фотографираш и ќе се промовираш.

■ Годинава за Нова година нема да организираме ништо. Зошто? Секој што ќе донира некое кутиче се фотографира и го уништува чувството за донирање и начинот на донирање – вели Христов.

Тој нагласува дека постои проблем што е присутен кај нас, но и во поголеми-

Помогаме на самохрани родители – велат од „Тинекс“.

Тие имаа новогодишен карван секоја година низ 12 општини низ Македонија. Се доделуваат повеќе од 2.000 пакетчиња. Ги опфаќаат речиси сите центри за деца со посебни потреби, деца од социјално ранливи категории, деца без родители.

■ Селективни сме во делењето на пакетчињата. Ги опфаќаат најризичните групи, најзагрозените категории. Деца без родители, деца со посебни потреби, со хендикеп, со пречки во развој, аутизам. Им даваме пакетчиња на децата од Домот за слепи „Димитар Влахов“, средношколците од „Пратениј Зографски“, кои имаат пречки во говорот и во слухот – додаваат од „Тинекс“.

Во Струмица, преку банка за храна, има формирано посебно тело за борба против гладот. Јавни личности донираат храна за тие на кои им е најпотребна. Меѓу нив се Елена Лука, семејството на Горан Пандев, Томи Стефановски. Годишно се собираат повеќе од 10 тони храна.

те европски земји. При донација на големи количини, се случува храната да се препродава место да се донира. Вели, во Холандија има жена што прави бизнис со храна со истечен рок на употреба, или пред истек на рок. Ја собира храната и ја продава по пониска цена. На тој начин глуми хуманитарец, а во принцип заработува на сметка на сиромашните.

Банката за храна пред божиќните празници ќе има акција – 1,5 тон храна во еден ден. Но тој е незадоволен што мора за секоја донација да молат и да бараат.

■ Мора да има систем со кој ќе се согласат и деловната заедница и институциите. Во маркетите се фрла овошје и зеленчук. Еден маркет во Скопје, во зависност од сезоната, дава 200 до 900 килограми овошје и зеленчук во Зоолошка градина. А тоа овошје е употребливо. Можеби изгледот на зеленчукот и на овошјето не е привлечен за купувачите, но е употребливо за сиромашните – вели Христов. ■

Рекоа, не порекоа

ОЛИВЕР
СПАСОВСКИ

Не е важно дали сум имал контакти со осомничените. Важно е дека има истрага за криминал против секој што го прекршил законот. Имам контакт со многу граѓани на Република Македонија и од оваа позиција и од позицијата која претходно ја имав, и тоа воопшто не е важно. Кога ви кажувам дека имам контакти со многу лица во Македонија тоа значи дека се можни контакти од секаков аспект.

Технички министри, да, многу е важно дали и што сте контактирале со осомничениот. И зошто ве барале на телефон кога ги апселе. Секоја чест за акцијата на полицијата, само штета што не ве информираа.

ЗОРАН
ЗАЕВ

Јас сум совесен, согласно со Законот, носител на вакви информации кои задираат во приватната и во интимна природа на огромен број граѓани. Комплетно со сè ќе ги предадеме. Само јас знам што треба за чување на тие материјали што ги чував 11 месеци.

Совесниот Заев знаел како треба да ги чува не-легално снимените разговори, но не знаел како стигнале 70.000 разговори кај Чаушот... Ах, пак ќе се вади на амне(ст)зија.

ЕРВАН
ФУЕРЕ

Изборите не би требало да се одржат во април па дури и по цена одложувањето да значи пролонгирање на мандатот на сегашната влада по 15 јануари како краен рок.

По сè изгледа Заев и СДСМ дефинитивно решија да бегат од избори штом дојде ред и Фуере да се јави со свое мислење за ситуацијата без никој да го праша.

ФОТОШОПИРАНА БЛАМАЖА

Горан Милевски

Роден:
1.11.1978, во Битола

Образование:
магистрант по Менаџмент и
бизнис-администрација

Работен ангажман:
йрашеник

Секој направил кикс, ама од некои киксови посакуваш да те снеса... Или да имаш временска машина, да го вратиш времето назад и да го смениш денот во кој си станал „крал“. Па така, пратеникот на опозицијата и претседател на партијата ЛДП веројатно посакува да се избрише еден ден од годината, да го снеса од календарот, да ги снеса сите вести објавени тој ден, луѓето да имаат црна дупка за 21.12.2015 година.

Кој го намести Милевски?! Кој и да е, што би рекол народот, ферски му го смести... Тој од собраниската говорница, во 21 век се обиде да ги изманипулира граѓаните со монтирана фотографија на еден од фалсификаторите со премиерот Никола Груевски. Дал свесно се обиде или не, само тој си знае. Ама нормален човек свесно не би го направил тоа. Па затоа е веројатно дека некој успеа да го искористи хаосот во собранието, па да изманипулира со него, за тој да се избламира на говорницата. Си покажа Милевски фотографија, горд на своето истражување, за да на крај излезе дека фалсификаторот има таква фотографија и со Обама... Дал некој му ја прати, па тој побрза во кабинетот за

РЕЧЕ И:

- Најважно е присуството на ЛДП во медиумите со најразлични прес-конференции, соопштенија, и изјави преку кои јавноста ќе може да се запознае со нашите ставови и со нашите погледи за актуелните состојби во државата.
- Ќе ја водам партијата тимски заедно со сите оние што сакаат да се обединат не околу мене туку околу идеалите на либерализмот и заштитата на човековите слободи и права.

да ја испечати за да ја покаже пред пратениците и пред јавноста, дал некој му донесе испечатен примерок за балажа... Па си застапа на говорница, се насмеа, ја „демантираше“ ВМРО-ДПМНЕ дека осомничениот за фалсификати е близок само до опозицијата и гордо замина по „успешниот говор“. А култиот или не се разбира или слепо му верува на тој што му го смести... Абе од авион се гледа дека е лош фотошоп или што би рекле „Прес 24“, и далеку е од квалитетот и капацитетот за фалсификати што го има во опозициските структури, особено ако се има предвид дека пред една година беше објавено видео со наводна афера со фалсификувани пасоши со далеку подобар квалитет од оваа фотографија, но и беа фалсификувани лични карти за кои МВР отвори опсежна лична карта. И како што вели народот, на лагата ѝ се куси нозете. Веднаш излезе оригиналната фотографија, а потоа и многу фотографии кои шегата ја упатија на сметка на опозиционерите.

Додуша, човекот се обиде да се извади - можно било да е наместен... Го објавил она што го видел на „Фејсбук“. Собраниски говор поткрепен со факти од „Фејсбук“... Не е ни чудо што резултатот е тотална балажа.

Кога Милевски стана лидер на ЛДП, откако седна во фотелјата на Андреј Жерновски, изјави дека има намера целосно да ја размрда партијата и да воведо свежина на политичката сцена.

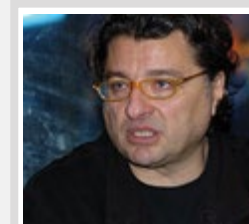
■ Ние имаме програма со која планираме Македонија целосно да се деполитизира, да се врати демократијата, слободата на говорот, да се вратат младите во државата, да се заштитат приватниците од алчната власт и да отпочне еден нов циклус на инвестиции - рече тој.

И навистина ја размрда. Воведо многу свежина... Го направи парламентот поинтересен и комичен. А мислење не може повеќе од тоа што е... ■ (Р.Р.)

РЕКОА И:

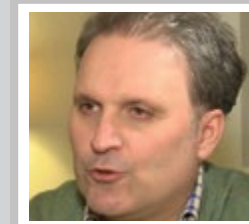
- Срамота бе, срамота за децата што си ги учел... толку јавно да манипулираш и да лажеш...
- Е ајде биди културен и најди друг збор освен тежок ДУДУК...

Рекоа, не порекоа

ЉУБОМИР
ФРЧКОСКИ

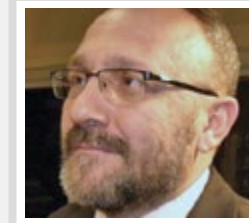
Изборите мора да се одложат, без дискусија, за оној временски период за кој се одлага спроведувањето на парцијалните решенија од договорот од Пржино.

Откако „фабриката за афери“ отиде во стечај, се очекува Заев да побара дополнување на договорот од Пржино со закон за укинување на избори и организирање на манифестација „Избор за премиер на Македонија“ со жири-комисија составена од шест странски амбасадори по избор на Заев.

ВАСКО
ЕФТОВ

Македонија не заслужува да стенка и да бревта под тежината на ваков политичко-психолошки провинцијализам и аматеризам. И второ, не сум многу среќен кога пред мои очи гледам како стопроцентно се остваруваат сите мои анализи и проценки!

Македонија ќе стенка до април, а Заев... неговото време за стенкање допрва доаѓа.

БРАНКО
ГЕРОСКИ

Разните криминални чауши, чудните опскурни ликови од некогашните удбашки структури, превртливите апаратчици и сплеткари, кои на прв поглед фасцинираат со своите „спасоносни“ трикови, а секогаш, всушност, играат дупло и во полза на страната која нуди повеќе. Тие се змија во пазувите на опозицијата.

За да се ослободи опозицијата од змиите и од магарињата во своите редови треба да го очисти целото раководство на чело со лидерот.

МАЛКУ НАДЕЖ, МНОГУ НЕДОСЛЕДНОСТИ

Војната ја достигна критичната точка што ги натера Москва и Вашингтон да дејствуваат дури откако десетици илјади бегалци почнаа да пристигнуваат на бреговите на Европа, предизвикувајќи тензии меѓу членките на Европската унија и откако рускиот авион беше соборен од Турција

РУСИЈА И САД ДОГОВОРИЈА МИРОВЕН ПЛАН ЗА СИРИЈА

Самозадоволните говори што одекнуваа во седиштето на Советот за безбедност во петокот го славеа фактот дека, по четири и пол години, жестоко поделените светски сили конечно усвоија мировен план за Сирија.

Во меѓувреме, пак, загинаа 250.000 Сиријци, а четири милиони бегалци се раселија низ Блискиот Исток и низ Европа и една од најбруталните терористички групи во модерно време, Исламската држава, зазеде и уништи древни сириски градови.

Тоа не е прв пат една организација настаната од катастрофите на двете светски војни да седи во тишина, додека се шири нов хорор. Во 1994 година се случи геноцидот во Руанда, проследен со масакрот во Сребреница во 1995 година и покрај тоа што беше назначена како „безбедна зона“ на Обединетите нации. И двата настана подоцна беа оценети како неуспех да се дејствува; и двата настана доведоа до ветувања дека светската заедница никогаш повеќе нема да седи настрана и да гледа што се случува.

Но, во Сирија, бруталноста може секојдневно да се гледа на „Јутјуб“, а Советот за безбедност седеше во пат-позиција која потсетува на Студената војна, а тоа многумина однатре и надвор од седиштата на Советот го опишуваат како дамка на неговата репутација.

Русија стави вето на четири резолуции, со надеж дека ќе го заштити сирискиот претседател Башар ал-Асад, нејзиниот единствен вистински сојузник на Блискиот Исток и домаќин на еден голем поморски објект надвор од руска територија. Администрацијата на Обама инсистираше дека Асад мора да си замине од власт пред да се случи што било друго и одби да му дозволи на Иран, другиот голем играч во Сирија, да учествува во разговорите во Женева - две позиции што ги промени оваа година.

Војната ја достигна критичната точка што ги натера Москва и Вашингтон да дејствуваат дури откако десетици илјади бегалци почнаа да пристигнуваат на бреговите на

Европа, предизвикувајќи тензии меѓу членките на Европската унија и откако рускиот авион беше соборен од Турција.

Планот од петокот е резултат на, како што државниот секретар Џон Кери им кажува на колегите од администрацијата, дел од тримесечното „собирање сила“ на еден дипломатски процес. Но, тестот на повидок ќе покаже дали планот ќе им донесе некакво олеснување на луѓето од Сирија. Тестот се соочува со светските сили - главно, со Соединетите Држави и со Русија - но, исто така, и со регионални сили во регионот, кои може да бидат обвинети за подгревање на војната, а тоа се, главно, Иран, Турција и Саудиска Арабија.

Постојат голем број причини за скептицизам, но и неколку за надеж.

Скептицизмот беше најјасно изразен од министерот за надворешни работи на Русија, Сергеј В. Лавров, кој седеше до Кери на прес-кон-

ференција во седиштето на Обединетите нации по гласањето во петокот и рече: **„Јас не сум голем оптимист за тоа што се постигна денес.“**

По неколку минути, тој се налути кога Кери истакна дека 80 проценти од руските воздушни напади сè уште се насочени кон бунтовничките групи против Асад - многу од нив се истите групи што се очекуваат да учествуваат во преговорите за формирање на алтернативна влада следниот месец.

Дури и Бан Ки Мун, генералниот секретар на Обединетите нации, кој долго време ги обвинува големите сили дека се сконцентрирани на судбината на Асад, наместо на судбината на сирискиот народ, ги повика да се однесуваат подобро.

„Ве повикувам да покажете визија и лидерство во надминувањето на вашите разлики. Се појави краткотрајна можност за мир; вашата должност е да ја искористите“ - рече тој.

Но, постојат и неколку потенцијални недоследности. Еве неколку:

КАКО ЌЕ ФУНКЦИОНИРА ПРЕКИНОТ НА ОГНОТ?

Обединетите нации наведоа неколку локални примирја што сириските завојувачи страни ги договориле со помош од надворешни поддржувачи како Иран и Катар. Тие се далеку од идеални. Некои вклучувале размена на население врз основа на сектата - шиитите на една територија, а сунитите на друга - додека другите прекини на огнот се договориле дури откако цивилите во опколените области, прегладнети, се нашле на работ на смртта.

КОЈ ЌЕ ГО НАДГЛЕДУВА ПРЕКИНОТ НА ОГНОТ?

Во рок од еден месец, Бан треба да испрати до Советот за безбедност листа на опции за надгледување на прекинот на огнот. Идејата за испраќање мировници на ОН е мал-

ку неверојатна - не постојат јасни линии на прекин на огнот и тие ќе станат цели. Други опции може да вклучуваат блок на земји што ќе испратат воени набљудувачи одобрени од страна на Обединетите нации, иако тие ќе мора да доаѓаат од земји кои се сметаат дека немаат директен удел во конфликтот. Алтернативно, прекршувањата на прекинот на огнот може да се следат и да се пријавуваат во Обединетите нации од страна на завојуваните страни или од цивилни организации. Сè уште треба да се разгледа улогата на технологијата, како на пример, надзорот од беспилотни летала за да се внимава на движењата на терен; сè уште е нејасно дали владата и нејзините патрони ќе се согласат на таква чувствителна технологија.

Триесет и двегодишниот опозициски активист од предградие на Дамаск, Арам Ал-Доумани, ја обвини владата за кршење на претходните договори, а Русија за таргетирање на населени места со своите воздушни напади во последните ме-

сеци. Тој зборуваше пред хотелот „Лоте Палас“ во Њујорк во петокот, каде што министрите за надворешни работи од повеќе од десетина земји се состанаа да разговараат за мировниот процес во Сирија.

- Сите овие конференции се само кислород за да се одржи режимот во живот - вели тој.

КОЈ ЌЕ ЈА ПОРАЗИ ИСЛАМСКАТА ДРЖАВА НА ТЕРЕН?

Ниту еден светски лидер, секако, и ниту еден член на Советот за безбедност, не изрази ентузијазам за испраќање на своите војници за да се порази Исламската држава или огранокот на „Ал Каеда“, познат како „Фронтот Ал-Нусра“. Курдските сили се во првите редови во борбата против овие групи. Но, тие, исто така, се под оганот на Турција. На неофицијална седница од минатиот вторник, претседателот Обама изјави за колумнистите дека американската интервенција ќе резултира со смртта на 100 американци секој месец - враќање на деновите од војните во Ирак и во Авганистан.

Сепак, никој не излезе со алтернатива што ќе биде на висина на задачата. **- Тоа е дупка во планот. Сите се согласуваат дека не може да се направи тоа од воздух, но никој не може да објасни кој ја сочинува силата на терен -** рече неодамна еден американски воен претставник. Саудискиот план да се организира мултинационална антитерористичка сила може да помогне - но никоја од арапските земји досега не изразила подготвеност да испрати воена сила. Еден висок официјален арапски претставник неодамна изјави **„за да тргнеме во војна, Американците треба да ни дадат некои покритие“.**

КАКО ДА СЕ УБЕДИ ОПОЗИЦИЈАТА ДА СЕ БОРИ ПРОТИВ ИСЛАМСКАТА ДРЖАВА АКО НЕ ПОСТОИ ГАРАНЦИЈА ДЕКА БАШАР АЛ- АСАД ЌЕ СИ ЗАМИНЕ ОД ВЛАСТ?

Регионалните сили, особено Турција и Саудиска Арабија, ќе мора

да се уверат - особено од страна на Западот - дека нема да попуштат под притисокот да се преговара неговото заминување. Тие уверувања беа искажани во седиштето на Советот за безбедност во петокот попладне, каде што францускиот министер за надворешни работи, Лорен Фабиус, рече дека сирискиот претседател повеќе не може да остане на функција. **- Како може овој човек да го обедини населението што, во голем дел, помогна да се масакрира? -** рече тој.

- Без оглед на нашите идеи, не смејме да ја скриеме неодминливата политичка реалност. Сè додека Башар ал-Асад е на власт, вистинското и трајно помирување меѓу населението и сириската државна ќе биде надвор од дофат.

КОЈ ЌЕ СЕ ПРИДРУЖИ НА МАСАТА?

Опозициските групи што Саудиска Арабија ги собра во средината на декември се сунитските милиции, кои се движат од сунитски екстремистички идеологии до опозициски групи што ветуваат секуларна власт. Дали тие можат да постигнат договор со некои од поранешните лојалисти на Асад, е игра на среќа. Борбата за нов Устав најверојатно ќе биде тешка, како и борбата за правата на жените.

ДАЛИ ЌЕ ИЗДРЖИ СИРИСКАТА ДРЖАВА?

Дури и ако политичката транзиција успее во текот на следните две години, како што е предвидено

но од страна на мировниот план, американските, европските и руските претставници стравуваат од можноста за уште една слаба држава во регионот со секташки поделби, плодна за проширување на терористички организации. Тие ги наведуваат примерите на Ирак, Либија и на Авганистан. Договорите постигнати во Виена, прифатени и од страна на Советот за безбедност, повикуваат на обединета Сирија. Но, многумина еднадвор се загрижени дека поделбата на шиити и на сунити, неспособноста да се управува и неможноста да се контролира територијата, може да доведе до распаѓање на државата.

КАКВА УЛОГА ЌЕ ИГРА ИРАН?

Малкумина веруваат дека Иран ќе се откаже од својата поддршка на Хезболах или дека ќе работи зад сцената за да ја контролира власта во Сирија. Додека Русите, можеби, ќе се откажат од Асад, кој тие го гледаат како оштетена стока, се чини дека Иранците не го сакаат тоа. За време на посетата во Њујорк на почетокот од оваа година, иранскиот претседател Хасан Роухани праша група посетители кој друг би управувал со земјата - и за предложената листа на имиња, тој посочи дека не е веродостојна.

Како што Кери изјави во петокот, и покрај резолуцијата не постои „лесен пат“ за Сирија. ■

Извор: „Њујорк тајмс“
Превод: Ана Цветаноска

ЛИКОВНИОТ УМЕТНИК ОД КРУШЕВО НА РОДНИОТ ГРАД МУ ПОДАРИ 62 СВОИ ДЕЛА

КУЌАТА ВО КОЈА Е СМЕСТЕНА ГАЛЕРИЈАТА „НИКОЛА МАТИНОСКИ“ ДОБИ НОВ ЛИК

Пишува | Невена Појовска

Општина Крушево, на барање на Мариноски, ја откупила куќата за галерија од сопствениците бидејќи таа е една од најголемите куќи што постојат во Крушево. Мариноски е крушевчанин и верувам дека изборот на оваа куќа го направил, пред сè, поради архитектонското и етнолошкото богатство што го нуди. Куќата во која во 1903 година бил роден Мариноски денеска не постои. Таа настрадала по Илинденското востание. Мариноски на 18 август бил роден во куќа на нивни роднини во центарот на градот, која и денес постои во Крушево, раскажува Зоран Богески, директор на НУ Завод и музеј – Крушево

При посетата на највисокото гратче на Балканот - Крушево, невозможно е, меѓу другите споменици на културата со кои избилува градот, да не ја посетите галеријата на академскиот уметник Никола Мариноски. Мариноски е автор што заслужува повторно и по разни поводи да се навраќаме и да се посетуваме на неговата

историска улога и место во создавањето и развојот на македонската современа ликовна уметност. Роден во Крушево во 1903 година - во виорот на Илинденското востание, овој академски уметник со своето вкупно ликовно творештво ќе остане засекогаш забележан на страниците на историјата на ликовната уметност кај нас. Уште за време на студиите на училиштето за убави уметности во Букурешт се истакнал и дипломирал како најдобар сту-

дент на генерацијата, а подоцна престојува во Париз, лулката на ликовната уметноста, каде што ја посетувал Академијата Големата кука (Academie de la Grande Chaumiere).

Неговата родна кука во Крушево изгорела во бомбардирање по Илинденското востание и семејството се преселило во Скопје, а во 1968 година, во Крушево, беше основана галеријата „Никола Мартиноски“, со 62 дела: масла, темпер и

Старата кука во која е сместена галеријата на познатиот сликар Никола Мартиноски е пријатен, изложбен простор

цртежи, кои тој му ги подари на својот роден град. Станува збор за една од трите куки на имотниот крушевчанин Јанко Таше, која Мартиноски самиот ја избрал за галерија.

• Општина Крушево ја откупила кука од сопствениците, на барање на Мартиноски, бидејќи таа е една од најголемите куки што постојат во Крушево. Мартиноски е крушевчанин и верувам дека изборот на оваа кука го направил, пред сè, поради архитектонското и етнолошкото богатство што го нуди. Кука во која во 1903 година бил роден Мартиноски денеска не постои. Таа настра-

дала по Илинденското востание. Мартиноски живеел во кука на нивни роднини во центарот на градот, која и денес постои во Крушево - раскажува Зоран Богески, директор на НУ Завод и музеј - Крушево.

Старата кука во која е сместена галеријата на познатиот сликар Никола Мартиноски е пријатен, изложбен простор. Тоа е кука на два ката со чардак. Во неа е презентирани избор од творештвото на крушевскиот сликар, кој живееше од 1903 до 1973 година. Неговите слики од 60-тите години содржат теми од животот, обичаите и од амбиентот на крушевската кука.

Во 2000 година, во просторот на галеријата првпат е презентирани етнолошка поставка со две изложби - „Крушевска одаја“ и „Носиите во Крушево

Во просториите од кука се сместени 62 дела од Мартиноски од различни периоди на неговото творештво

и во Крушевско во 19 век“. Тука може да почувствувате дел од атмосферата во старите крушевски куки, да им се восхитувате на боите на простируките од козјо влакно и на вградените мусандри и долапи во сидовите, каде што се чувале постелите и кујнските работи. Етнолошката поставка содржи и дел од народното богатство од околните села Селце, Кошино, Благоевце и други. Галеријата работи од 10 до 14 часот.

• Традиционалната крушевска кука има многу простории. Каминот и огништето секогаш биле поставувани на северната страна бидејќи куците во Крушево традиционално се свртени кон југ. Просториите најчесто се малечки и имаат мангал за дополнително затоплување. Како и во секоја традиционална крушевска кука, и оваа има чардак бидејќи тука се одвивале сите традиционални обичаи. Таваните се богато декорирани, а во собите има и вграден шкаф, или долап, со кој максимално се искористувал просторот - вели Богески.

Кога ја посетивме кука во која е сместена галеријата „Никола Мартиноски“ се уверивме во се-

то тоа што ни беше посочено. Навистина таваните се богато декорирани, најчесто биле бојосувани со сина боја или со зелена боја како праз, или биле само лакирани, како што е случајот со галеријата, каде што таваните се во кафена боја и се лакирани.

Во просториите од кука се сместени 62 дела од Мартиноски од различни периоди на неговото творештво. Уметничките дела во реновираната галерија во Крушево, навистина, имаат соодветен третман. Завршена е реконструкцијата на галеријата „Никола Мартиноски“, а ќе се презентираат и автентичните крушевски одаи, како и етнолошки предмети.

• Реконструкцијата опфати партерно уредување, оградување на просторот, завршена е и фасадата во првата фаза, во уредувањето на екстериерот. Објектот е ентериерно целосно завршен, направена е конзервација на целиот простор, на сите тавани, на дрвото во галеријата. Сменета е електричната инсталација, како и санитарните јазли во објектот - вели министерката за култура Елизабета Канческа-Милевска. ■

„КОЗЛЕ“ - МАЛ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ЗА ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА

Конечно, по толку години, сонот на многу наши колеги кои чувствуваа дека треба да има нова болница, пред една недела стана јавност. За неколку недели влегуваме во нова институција, по сите европски стандарди, на задоволство и на децата и на сите колеги кои со години работеа во супстандардни услови, каде што ќе може да покажат што знаат и што умеат, но и она што го имаат научно надвор од Македонија, сето тоа ќе го донесеме и ќе го примениме во нашата институција - вели на почетокот на интервјуто д-р Оливер Зафировски, директор на Институтот за белодробни заболувања - Козле

Разговараше | Наум Стоилковски
Фофо | Горѓи Личовски

« Дури и во супстандардни услови Институтот за белодробни заболувања - Козле беше нарекуван „мал клинички центар“, па колку тоа сега ќе дојде до израз?

ЗАФИРОВСКИ: Уште повеќе, бидејќи времето за чекање во нашата институција, од прием на пациентот до правење на сите најсофистицирани испитувања нема да биде подолго од два часа. Ние имаме наша микробиологија, рендгенска дијагностика, наши ушни лекари, спирометрија, алергологија, биохемија и сите испитувања. Пресметавме дека за неколку часа можеме да направиме преку 100 испитувања, оние што се потребни. За секое дете не се прават сите испитувања, но може да направиме голем број испитувања кои ќе помогнат да поставиме точна дијагноза и детето да се лекува со најсовремени протоколи кои ние ги воведовме по нашите престои надвор од Македонија.

« Има ли новини во апаратите, во опременоста?

ЗАФИРОВСКИ: Тоа беше целта, освен градежно институцијата да биде опремена и со нови апарати. Еве, нашиот рендген кој долго, долго служе-

ше, е сменет, имаме нов апарат, нова рендгеноскопија, томографија, нови ехо-апарати, на задоволство на нашите колеги. Периодот од три години, додека се градеше институтот „Козле“ го искористивме да се едуцираме надвор од Македонија. Сега можеме да работиме на најсовремени апарати. Тоа, пак, значи помала траума за децата, помалку инвазивни методи, задоволство на децата и задоволство на докторите за поставување на точна дијагноза, што ќе значи и лекување во вистинска смисла. Односно, вистинска дијагноза, вистински лек и децата помалку ќе престојуваат во болница. Наша цел е само децата што имаат потешко заболување да бидат на болничко лекување, а сè она што ќе може, да биде лекувано амбулантски, за да не трпат децата траума од престојот во болница.

« Нема некој во Скопје, па и пошироко во земјата, што немал контакт или што не побарал помош во „Козле“. Има ли новини од аспект на персоналот, како се одвива природната замена на генерациите?

ЗАФИРОВСКИ: Човечкиот фактор е еден од најбитните. Јас како доктор подолго време сум директор, а на сите менаџерски курсеви и дома и во странство главно беше прашањето ка-

ко да се направи добра стратегија за преодната фаза. Постарите доктори ќе заминат во пензија, но затоа се едуцираат нови млади доктори кои сите нас еден ден ќе треба да нè заменат. Ние тоа го искористивме овие години, и претходно се едуциравме, но програмата на Министерството за здравство беше идеална за нас, без да плаќаме, комплетно покриена од Министерството - од престојот, до едукацијата, до наоѓање на ментор - и нашите колеги од еден до три месеци минаа во водечките центри во Италија, во Словенија, во Турција, во Србија, во Германија. Таа едукација ќе продолжи и понатаму, преку 60 проценти од нашите доктори - специјалисти, а тоа се околу 26 специјалисти, имаат минато период во водечките центри во странство. Од тоа произлегоа и нови методи, ние сме прва клиника во овој дел од Балканот која ќе воведо педијатриска лабораторија за нокна апнеа и нова ринг-метода, се работи за неинвазивни методи кои ќе ни помогнат за лекување на децата со респираторни заболувања.

« Колкав е капацитетот на новата болница?

ЗАФИРОВСКИ: Новиот капацитет изнесува околу 110 деца што треба да бидат болнички лекувани. Но, она што е важно е тоа што порано имавме капацитет за 100 до 120 деца, а само 35 деца да бидат болничко лекувани во при-

суство на мајките, а сега сите 110 деца ќе бидат со мајка-придружник. Има двокреветни и еднокреветни соби кои ги исполнуваат сите услови за една европска болница, од интернет-врска до сите помошни средства и буквално, болницата сè повеќе заличува на една игротека. Ние направивме една едукација со водечката американска клиника „Џон Хопкинс“ за превенција на стресот кај децата додека се во болница. Тоа вроди со плод, па сега докторите и персоналот се едуцирани како да пристапат кон децата за да не се плашат и ако треба повторно да дојдат да немаат страв дека одат во болница.

« Колку е важен тој контакт со мајката при лекувањето? Влијае ли тераписки?

ЗАФИРОВСКИ: Влијае. Ако мајката му верува на докторот, ако се направат сите тие подготовки детето да не ја доживува болницата како стрес, тоа значи повеќе од 50 проценти во излекувањето на болеста. Ако мајката верува во терапијата на докторот, ќе ја спроведува. Затоа постојано инсистираме дека не е само тоа да се напише терапијата, да се дадат лековите. Тие колку и да се добри, ако пациентот не ги прифати и не примени, ако не верува во нашата терапија, нема да има добра контрола врз болеста и автоматски ќе значи дека ќе немаме добра соработка, а тоа е важно за да се излечи пациентот. Постојано работиме на едукацијата на мајките за спроведување на терапијата. Имаме многу инхалаторна терапија за која мора да се објасни како да се спроведе, не е само да се каже „еве ви инхалатор, еве ви го лекот, направете го тоа“. Затоа, уште еднаш нагласувам, многу е важно на пациентот да му се објасни како да ја спроведува терапијата, како ќе влијае таа терапија, за да знае што прави.

« Зборуваме за терапија, за белодробни болести, ми се наметнува прашањето за употребата на антибиотиките?

ЗАФИРОВСКИ: Има случаи на деца што дошле кај нас, а веќе имаат ис-

пиено повеќе од пет-шест различни видови антибиотици. Како доктор, сакам да кажам дека 90 проценти од сите овие инфекции се вирусни и дека нема никаква потреба од антибиотска терапија. Знаеме дека родителите најмногу ги плаши температурата. Но, таа е позитивен знак, дека детето има добар имунолошки систем, се бори со вирусот и тоа не треба да биде причина веднаш да почнуваме со антибиотска терапија. Треба да се даде антипиретик, да се зголеми внесувањето течности, да се дадат повеќе витамини, па ако по повеќе денови нема намалување на температурата или почнува да се комплицира, има појава на кашлица, на секрет, тогаш, сепак, да се појде до матичен лекар и ако има потреба да се упати до нашиот Институт. Дури потоа да се започне со антибиотска терапија, по направени микробиолошки испитувања и антибиограм. Децата со години се лекуваат без да се размисли дали имаат некое атописко, алергиско заболување. Уште еднаш да апелирам, кај ангиноа која долго се лежи, а нема успех и се повторува, секогаш треба да се направи еден профил на алергискиот статус. Да се упати до нашиот институт и со земање на анамнеза и со соодветни испитувања да се види дали има детето некое атописко заболување, дали има алергија на горните или на долните дишни патишта, да се направат алерготестови и да се продолжи со лекување.

« По антибиотиците, второто прашање е употребата на хомеопатските лекови, кои сè повеќе навлегуваат во Македонија. Дали вие како институт ги користите?

ЗАФИРОВСКИ: Хомеопатијата како терапевтско средство си има свое место во медицината и ние немаме ништо против. Но сакаме да истакнеме дека хомеопатските лекови треба да имаат лиценца и да доаѓаат од соодветни луѓе кои се едуцирани за хомеопатско лекување. Денеска на интернет се чита с и сешто, особено мајките, родителите, па мислат дека хомеопатијата е магиско стапче што ќе ги излечи сите болести. Знаеме

дека хомеопатијата се злоупотребува преку лекови кои немаат лиценца и никој не знае каков состав имаат тие хомеопатски лекови. Значи, детето прво треба да биде прегледано од матичен лекар, да се испрати во институција, а хомеопатските лекови се само едно надополнување, помошно средство. Сепак, тие лекови треба да ги дава човек што се разбира од нив и да бидат земени од аптека.

« Како експерт по белодробни заболувања, Вие сте и автор на две книги кои се однесуваат на аерозагадувањето, кое во моментот е актуелен е проблем.

ЗАФИРОВСКИ: Аерозагадувањето дефинитивно влијае на заболувањата. Маглата, смогот, големата концентрација на сулфур двооксид, сето тоа влијае на дишните патишта. Белите дробови се единствените органи на човекот што се во директен надворешен контакт преку воздухот. Но, аерозагадувањето е дел од сите урбани средини, градови и метрополи.

Тоа што треба да го смениме не е само да излегуваме на медиумите и да бараме да го намалиме аерозагадувањето. Секој со своја постапка треба да даде личен придонес, треба да се користи јавниот превоз, знаеме дека најголемата емисија на CO₂ е од автомобилите. Денеска во Скопје нема автомобил во кој се возат повеќе од двајца луѓе. За аерозагадувањето сме одговорни сите како граѓани. Капацитетите се тие, се воведуваат еколошки закони што ќе нè заштитат од аерозагадувањето што го прават индустриските објекти, но загадувањето мора да го намалиме најмногу со личен пример.

Препораката е таа - сите во јавен превоз, може да се оди и пеш, па и неколку километри, тоа е благопријатно и за здравјето. Како човек, педијатар, пулмолог, посочувам - тоа што можеме ние да го направиме е да ги оставиме автомобилите, да користиме јавен превоз и за викендите да излеземе надвор од градот. ■

Обојте повеќе.

Семејството JUPOL денес има голем број на производи, за сите желби и потреби на корисниците. Сите бои од семејството JUPOL се на водена основа, не штетни по здравјето и околината, едноставни се за употреба и одржување. Се гордеат со бројните признанија од потрошувачите и стручната јавност: Trusted Brand, Производ на годината 2014 и Best Buy Award.

тел. 02/ 2464 -902
e-mail: vel.office@t-home.mk

www.velkoski.mk

Ако народите имаат право сами да си ја определуваат својата судбина, и македонскиот народ, исто така, треба да го има тоа право, па за определувањето на неговата судбина нема зошто да се прашаат Бугарија, Србија и Грција кои имаат завојувачки цели и бладаат за некаква голема Елада, силна обединета Србија и целокупна Бугарија, туку пред сè самиот тој

Пишува: г-р Димитр Љоровски Вамваковски

Димо Хаџи Димов е роден на 20 октомври 1875 година во големото македонско село Горно Броди, Серско, кое денес се наоѓа во рамките на грчката држава. Неговиот татко, Хаџи Димко, бил селски првенец и истакнат преродбенски деец, поради што повеќепати бил затворан од османлиските власти. Во 1879 година, по задушувањето на Кресненското востание, семејството емигрирало во штотуку ослободената Бугарија и се населило во градот Дупница.

По завршувањето на основното училиште, Д. Хаџи Димов школувањето го продолжил во Педагошкото училиште во соседниот Кустендил, кое го завршил со одличен успех. Во 1894 година заедно со своите колеги и пријатели – учителот социјалист Иван Димитров, Георги Панчевски и Трајко Петров го формираат младинското друштво „Знаме“ со цел да ги шират социјалистичките идеи. Студирал две години во Софискиот универзитет, откаде што бил исклучен. Потоа станал учител, служејќи најмногу во Дупница, но и во други места во Бугарија. Во таа фаза од својот живот Хаџи Димов најмногу се посветил на своето теоретско изградување. Според кажувањето на неговата сопруга Александра, тој за тоа време поседувал богата библиотека со домашна и со странска литература. Во овој период дејствувале бројни месни македонски друштва во кои активно учествувал и Хаџи Димов. Така, во 1897 година било основано друштвото „Младост“ со читалиште и библиотека во која библиотекар бил Јане Сандански, идниот водач на Серската група при Македонската револуционерна организација (МРО). Како учител во Дупница, тој честопати се среќавал и со Гоце Делчев. Овие средби имале судбинско значење за понатамошниот развој на македонското ослободително дело. Тие меѓусебно се договараат да преземат поголема активност за успешен развој на македонската ослободителна борба за политичко ослободување.

Во годините до Илинденското востание, покрај работата меѓу македонската емиграција во Бугарија (главно во Кустендил, Дупница и во Софија), Хаџи Димов дејствувал и во организацијата на бугарските просветни работници – Бугарскиот учителски сојуз. Неговиот придонес во изградувањето на учителското движење во Бугарија бил мошне голем. Но и тогаш тој не го зенамарувал македонското ослободително движење, туку пишувал статии и брошури, држел говори, со што го популаризирал движењето среде учителската и другата прогресивна јавност на бугарскиот народ.

Димо Хаџи Димов во МРО се вклучил уште во 1896 година, но неговата поактивна дејност во однос на македонското ослободително движење се забележува од 1901 година. Во договор со Г. Делчев во февруари 1903 година тој со четата на Борис Сарафов заминал за османлиска Македонија, најпрво во Малешевско, а потоа во Серскиот округ, каде што во тој период дејствувал Делчев. Хаџи Димов учествувал во борбата при загиувањето на Гоце во судирот со османлиската војска во селото Баница на 4 мај 1903 година. Димо останал еден од ретките живи сведоци на оваа македонска драма. Блискоста меѓу нив двајца ја опишал Пејо Јаворов, за кого тие биле „две дела и една душа“. За овој настан, Димо кажал: „Борбата кај Баница ни го одзеде најголемиот човек на Македонија. Петнаесет часа Турците не смејја од нашите куршуми да се приближат до убиените. Петнаесет часа ние го гледавме мртвиот Гоце како да беше наведнат врз гробот на Македонија. И петнаесет часа ни се кинеа срцата – зашто осиромашуваше цел еден народ“. Додека, во една друга пригода за него кажал: „Гоце Делчев до својата смрт беше убеден противник на сите обиди што ги правеше бугарската буржоазија преку врховните македонски комитети во Софија за да се наметне на Внатрешната револуционерна организација и да ја вовлече во служба на едно грабежно и срамно дело“. Поистоветувајќи се со најголемиот идеолог на МРО, тој ќе каже: „Со Гоце Делчев секогаш се чувствуваме како еден чела – и социјалистите и анархистите и заведените, затоа што мислење и дејствуваме како Македонци, сите до еден и сите како еден“.

По Илинденско востание, за кое Д. Хаџи Димов напишал дека „било голем историски факт затоа што било величествен израз на сенародниот македонски стремеж за борба и слобода“, заедно со Јане Сандански и со Горче Петров, бил предводник на т.н. левица во македонското револуционерно движење. Во почетокот на 1904 година заедно со Димитар Мирасчиев бил автор на познатата „Директива за претстојната дејност на Организацијата“. На општиот конгрес на МРО одржан во октомври 1905 година (Рилскиот конгрес) Хаџи Димов бил избран за редактор на организациониот орган, весникот „Револуционерен лист“. Тој успешно го редактирал весникот и истовремено публикувал многу статии и теоретски расправи во него. По тој пат многу придонел за насочување на револуционерната акција и за расчистување со многубројните идејно-политички застарувања. Веќе тогаш тој се истакнал како најзначаен теоретичар на „левицата“, посебно на санданистичката група во МРО.

Во 1908 година, по победата на Младотурската револуција, доаѓа во Солун, каде што бил еден од најблиските соработници на Јане Сандански и учествувал во формирањето на Народната федеративна партија, особено во изработката на нејзините програмски и други документи. Во текот на близу шест месеци во

ИСТОРИЈА

Солун, повторно, со Д. Мирасчиев, го издавал весникот „Конституциона зора“, неофицијален орган на „санданистите“.

Дими Хаџи Димов крајот на Првата балканска војна го затекнала во Солун, каде што паднал во грчко заробеништво и бил испратен на островот Трикери, каде заболел од жолтица. По неговото ослободување тој се враќа во Бугарија, каде за време на Првата светска војна служи како ротационен војник поради неговото влошено здравје. Кон крајот на војната (септември 1918 година) тој ги собира околу себе серските револуционери (сега веќе без Сандански, кој бил убиен во 1915 година) и веднаш отпочнува со обновувањето на македонското ослободително движење. Во него се вклучуваат Горче Петров, Никола Пушкарков и низа други преживеани македонски револуционери првенци кои го формираат т.н. Привремено претставништво на поранешната Внатрешна организација. Претставништвото во текот на 1919 година издавала свој орган, „Билтен“, кој, меѓу другите, го редактирал и во него најактивно соработувал Димо Хаџи Димов. Во тој период ја напишал и брошурата „Назад кон автономијата“. Истовремено, Хаџи Димов станал член на новоформираната Бугарска комунистичка партија (БКП). По директива на БКП кон крајот на 1919 година тој го напуштил Привременото претставништво, кое потоа престанало да постои, и пристапило кон создавање на Емигрантскиот комунистички сојуз, како секција на БКП. Во текот на 1921 до 1923 година, Хаџи Димов бил редактор на органот на овој сојуз, весникот „Ослободување“, а и самиот многу пишувал во него.

На 9 јуни 1923 година бил извршен државен удар во Бугарија од страна на Воениот сојуз, со што била симната од власт владата на Бугарскиот земјоделски сојуз на чело со Александар Стамболиски. Во такви услови БКП, го расформирал Емигрантскиот сојуз, по што Хаџи Димов повторно се ангажирал да работи меѓу пошироките македонски маси во бугарската држава. По септемвриското востание од 1923 година тој останал еден од малкуте активни дејци на БКП во Бугарија, а бил избран и за пратеник од истата партија во бугарското собрание. Во мај 1924 година станал и дел од ЦК на БКП.

Димо Хаџи Димов бил убиен на 13 септември 1924 година во Софија од страна на Владо Черноземски, по наредба на Ванчо Михајлов. Историчарот Орде Ивановски сублимирајќи ја дејноста на Хаџи Димов ќе заклучи, дека тој бил „меѓу водечките македонски национални и интернационални мислечки и креативно ангажирани револуционери од крајот на 19 и триесеттите години на 20 век... Тој е теоретичар и поборник на самостојната и независната двојна национална и социјална револуција и поборник за неодложно ослободување на Македонија од османлиско ропство со сопствени сили преку внатрешно востание“.

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

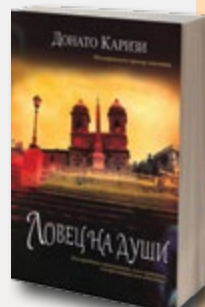
1

Книга на
немирот
Фернандо
Песоа

2

Ловец на
души
Донат
Карици

3

Мадам Тисо
Мишел
Моран

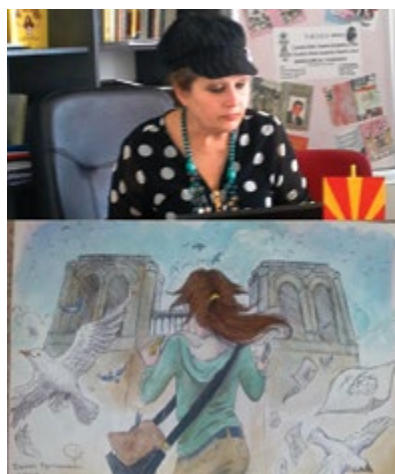
4

Превез од
тајни
Харолд
Робинс

5

Вистини за
вечност
Сара
Десен

МУЛТУМЕДИЈАЛЕН ПЕРФОРМАНС НА МАРИЈА ЕМИЛИЈА КУКУБАЈСКА

Прв новогодишен календар: „Птиците се слободни (?)“

Дванаесет книжевни текстови во нејзино авторство и дванаесет уметнички илустрации од студенти на УГД Ликовната академија, со музика од свитата Пер Гинт од Едвард Григ

Марија Емилија Кукубајска, професорка на Филолошкиот факултет, презентираше уште едно свое иновативно остварување насловено „Птиците се слободни (?)“. На седмата меѓународна конференција посветена на „Знаењето и моќта“, одржана во Банско, Бугарија, во едночасовен перформанс таа го претстави првиот новогодишен календар од таков вид во Македонија, со 12 книжевни текстови во нејзино авторство и 12 уметнички илустрации од студенти на УГД Ликовната академија, со музика од свитата Пер Гинт од Едвард Григ.

Реторичкото прашање „Птиците се слободни (?)“ укажува на невозможната слободата, како и миграцијата на птиците и нивните просторно-временски промени, да биде радикален поим, зашто тогаш слободата самата би се поништувала себеси во анархична антитеза, безредие, хаос, како што се случи со комунистичката револуција на Комуната на Париз, 1789 година, и другите комунистички револуции на утопии, кои доведоа до дистопии и катастрофи. Овие сложени теми, ги разгледувам на едноставен македонски јазик на кој надежта и верувањето во слободата ги изразувам

како вродена позитива во човекот, и покрај деструктивните промени и движења, кои ги манипулираат слободите и правата. Во месец бр. 5 од календарот (насловна страница), строфата се осврнува на тој проблем:

Птици, птици, убаво време или
лоши вести носите?
Летоци за напади или кодоши
врнат, врз црквата...

Храмови други... Лоши вести врнат
против нас, а
Градевме, да се радуваме. Од
бомби сега се чуваме...

Истражувањата за феноменот на летањето и птиците низ антрополошки, психолошки, верски и културолошки инклузивен контекст, д-р Кукубајска ги има вклучено и во научен труд поднесен на истата конференција, под наслов „Птиците: митски симбол на миграција, убавина и бестијалност“. Научниот труд ги анализира симболите на птицата како мир и спас (од светските митови до Стариот и Новиот Завет), птицата како предисториска летачка аждаја и птиците како адиктивни содржини во агресивните анимирани дигитални игри „Лутти птици“ (Angry birds). ■ (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

Митко Гогов (1983)

ЗАБОРАВЕНИОТ ТРОНОЖЕЦ НА КОЈ СИТЕ ТРЕБА ДА СЕДНЕМЕ

Горди на минатото
нестабилни во сегашноста
се тресеме на иднината
Сечеме дрвја иако знаеме
дека фудбалскиот терен не се гради на
рид во кој главите не се гледаат

Трчае по угорница со
камена во џебовите
вратите и прозорците повеќе не крцкаат,
но позади нив истите сновови како
расипана зимница не фрлаат,
не нè мирисаат, нè расфрлаат во депото
како уништени, невалидни докази.

Нели вистински вредности?

Сите с(м)е директори на канцеларијата за
изгубени здраворазумни ставови.

Еден ден ќе ги собирам сите знамиња
кои залудно се веат и ќе ги ставам во
машина за перење.

На сите им треба перење и тоа – заедно.
Со ист прашок за перење и
ист омекнувач.

Оти тоа би требало да биде
новата слобода!

Лебдими во животот како пластично кесе
на ветерот во долготражен нем филм.
оние кои не препознаваат, уште повеќе.

Големите луѓе си одат, мали срценца
доаѓаат – освен оние најдени на брегот.

Ќе станат ли и тие големи или
јансата ќе ги изведе?

Во раскошот на грубоста,
глупоста, ништожноста, секој си бара
место за да си извика сè она што му
тежи на душичката.

Сакаме да бидеме цреши, а црви сме,
скриени во нив.

Мандала сме од песок оставена на бура,
сè додека некој не престане да дише
– ќе продолжиме да се уништуваме.

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

„Зајдисонце“ на Клод Моне

„Зајдисонце“ е дело на францускиот сликар Клод Моне (1840-1926) насликано во 1891 година. Денес сликата се наоѓа во Музејот на убава уметност во Бостон, САД.

Моне е најдоследниот импресионистички сликар, а правецот импресионизам го добил името токму по неговата слика „Импесија: Раѓање на сонцето“. ■

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА во САД викендов

1

ВОЈНА НА СВЕЗДИТЕ:
СИЛАТА СЕ БУДИ
STAR WARS:
THE FORCE AWAKENS

Заработка: 240.000.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Џ.Џ. Абрамс
Актери: Харисон Форд,
Дејзи Ридли,
Марк Хамил

2

АЛВИН И ВЕРВЕРИЧКИТЕ:
ГОЛЕМАТА АВАНТУРА
ALVIN AND THE CHIPMUNKS:
THE ROAD CHIP

Заработка: 14.300.000 \$

Жанр: анимација
Режија: Волт Бекер
Актери: Џејсон Ли,
Џесика Алберг,
Џош Грин

3

СЕСТРИ
SISTERS

Заработка: 13.900.000 \$

Жанр: комедија
Режија: Џејсон Мур
Актери: Еми Полар,
Тина Феј,
Маја Рудолф

4

ИГРИТЕ НА ГЛАДНИТЕ:
МОКИНГЏЕЈ, ВТОР ДЕЛ
THE HUNGER GAMES:
MOCKINGJAY – PART 2

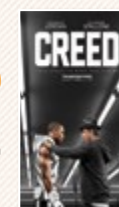

Заработка: 5.900.000 \$

Жанр: научна фантастика
Режија: Френсис Лоренс
Актери: Џенифер Лоренс,
Џош Хатчерсон,
Лиам Хемсворт

5

КРИД
CREED

Заработка: 5.000.000 \$

Жанр: драма
Режија: Рајан Куглер
Актери: Мајкл Б. Џордан,
Силвестер Сталоне,
Теса Томсон

МИЛИВОЈЕ ЃОРЃЕВИЌ,
ЕДЕН ОД СОПСТВЕНИЦИТЕ НА КОМПАНИЈАТА
ЗА ВИЗУЕЛНИ ЕФЕКТИ „ФХЗХ“

СВЕЗДИТЕ СЕ НА ЕКРАНОТ, НЕ СМЕ НИЕ

Токму од оваа причина, комуникацијата со нашите клиенти, нашиот фокус на нивните потреби и на нивните барања е она што нè издвојува меѓу конкуренцијата, вели Ѓорѓевиќ во интервју за „Република“

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фото | Александар Ивановски

Македонската компанија за анимација и визуелни ефекти „ФХЗХ“ работеше на вкупно 11 од 20 филма што се номинирани за најпрестижната филмска награда „Оскар“. До крајот на декември, од тие 20 ќе бидат избрани 10, за, конечно, во јануари да бидат објавени официјално номинираните пет филма. Официјалните номинации на финалните пет филма кои ќе се борат за „Оскар“ ќе бидат објавени на 14 јануари 2016 година, додека церемонијата на доделувањето ќе биде на 28 февруари, 2016 година во „Долби арената“ во Лос Анџелес. Ова е најуспешната година за „ФХЗХ“. - Во време на брз технолошки напредок и визуелни ефекти што се базираат на најновите научни достигнувања, прво и основно што треба да остварите е да направите добар тим – вели Миливоје Ѓорѓевиќ, еден од сопствениците на македонската компанија.

Четири филма, најверојатно, ќе останат во следниот круг и тоа „Антмен“, „Одмаздачи: Ерата на Ултрон“, „Марсовец“ и „Повратникот“. На Ѓорѓевиќ лични фаворити за „Оскар“ за визуелни ефекти му се „Марсовец“ и „Утре земја“.

„ФХЗХ“ годината ја заокружува со филмот „Виктор Франкенштајн“, на кој работеше тим од 20 креативци.

■ Се стасува ли со ефекти и трикови до „Оскар“ за визуелни ефекти? Дури 11 номинирани филма поминаа низ рацете на „ФХЗХ“. Дали тој факт Ве прави посебно горди?

ЃОРЃЕВИЌ: Кога ќе се свртам наназад и ќе се навратам на нашите почетоци и како растевме, проектите што ги сработевме во овие 18 години од нашето постоење, тешко дека некој би останал рамнодушен. Гордоста повеќе е свртена кон тимот и кон луѓето што несебично даваа поддршка во сите овие години. Стигнавме до оваа година, каде од 16 филма што имаа своја премиера во оваа година, а на кои ние бевме дел, 11 од нив имаат оскарovski квалитет според Академијата на филмските науки и уметности. Да, горд сум на тимот.

■ Изјавивте дека заслугата за овој успех се должи на целиот тим на компанијата. Колку е тешко да се направи изборот кој ќе го сочинува тимот кој, според податоците, расте секоја година?

ЃОРЃЕВИЌ: Од двајца луѓе во 1997, до 230 во 2015 година, со план за преку 300 во 2016. Посебно обрнуваме внимание на тој стабилен чекор со кој се развиваме. Луѓето во тимот работат по светски стандарди и успеваме да испорачаме производ со највисок светски квалитет. Во Македонија потенцијалот постои, тоа го докажавме досега. Потребно е да се верува на младите луѓе и во нивниот потенцијал.

■ Зад Вас е најуспешната година од 18-годишното постоење на компанијата. Ваша предност е што секоја година работите на сè поголеми проекти и останувате во кондиција да ги следите сите новини, работейќи со најдобрите. Каква е Вашата визија за иднината на компанијата?

ЃОРЃЕВИЌ: Нашата соработка со петте најголеми студија во светот е голем успех сам по себе. Ние сме дел од нивните проекти и на тој начин учествуваме во визуелните ефекти на највисокобуџетните филмови,

а тие од година во година се сè поинтересни и перспектакарни. Следењето на технологијата и одржувањето на квалитетот на највисоко ниво е наша задача, заради тоа сме тука каде што сме. А во однос на визијата, веќе најавивме дека ќе пораснеме во уште поголем тим, и веќе знаеме дека во 2016 ќе ја објавиме соработката на уште многу интересни филмови.

■ Мотото на компанијата е „Перфектно работење без препотентно однесување“. Ова е клучната формула за успех на „ФХЗХ“?

ЃОРЃЕВИЌ: Често го повторуваме ова, свездите се на екранот, не сме ние. Токму од оваа причина, комуникацијата со нашите клиенти, нашиот фокус на нивните потреби и на нивните барања е она што нè издвојува меѓу конкуренцијата.

■ Колку „Оскари“ има „ФХЗХ“ во својата витрина?

ЃОРЃЕВИЌ: Хахаха, ниеден. Добивме еден приватен „Оскар“, статуетка со која нашите клиенти

„Хенсонс компани“ ни се заблагодарија за добро завршена работа и за дополнителниот напор што го вложуваме на нивните проекти, многу убав гест кој ни значи многу. Вистинските „Оскари“ одат во рацете на главните супервизори за визуелни ефекти кои се дел од тимовите на нашите клиенти. Тие водат тимови кои понекогаш бројат и по 3.000 креативци, и ние сме дел од тоа. Филмовите на кои ние сме работеле, а добиле „Оскар“ за визуелни ефекти се „Златниот компас“ во 2007 година, и „Животот на Пи“ во 2012. Секоја година имаме филмови во кои сме учествувале во визуелните ефекти, а кои се во потесниот избор за „Оскар“ или се официјално номинирани.

■ „Авијатичарот“ беше првиот голем проект и прва голема продукција на која работевте. Добивте номинација за наградата „Еми“, освоивте и „Оскар“. Што е следниот професионален предизвик?

ЃОРЃЕВИЌ: Секогаш се трудиме да ги прошириме нашите услуги и да понудиме производ со

КУЛТУРА

највисок стандард конкурентен на светскиот пазар. Наредната година ќе ја почнеме со уште еден амбициозен бизнис-план кој би требало да придонесе за уште 100 нови вработувања во нашиот тим.

■ До пред три години тимот од креативци и вработени во компанијата беше составен од 105 лица, денес тој број е речиси двојно поголем. Од кои профили на креативци е составен тимот кој работи во „ФХЗХ“? Дали нудите и обуки?

ЃОРЃЕВИЌ: Изработката на визуелни ефекти е мултидисциплинарен предизвик, па оттука сам по себе се наметнува и одговорот. Тимот е спој од сликари, скулптори, архитекти, машински инженери, програмери, графички дизајнери и други профили. Заедничко за сите нив е што поминуваат низ нашиот систем за обука и доусовршување. Обуките се составен дел од нашата работа. Во моментов имаме 50 млади луѓе на обука кои ги спремаме да одговорат на предизвиците со кои ќе се соочат како артисти. Секојдневно пристигаат апликации од нови луѓе кои се заинтересирани да му се придружат на тимот. На адресата објавена на нашата веб-страница можат да се обртат сите заинтересирани. ■

Следењето на технологијата и одржувањето на квалитетот на највисоко ниво е наша задача, заради тоа сме тука каде што сме

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекции во „Милениум“

попуст
50
денари

Важи од 25.12. - 31.12.2015

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

ТУРСКИОТ ТЕАТАР ОДБЕЛЕЖИ ЗНАЧАЕН ЈУБИЛЕЈ - 65 ГОДИНИ ПОСТОЕЊЕ

АТИЛА КЛИНЧЕ: ТУРСКИОТ ТЕАТАР Е СКАПОЦЕН КАМЕН ВО НАШЕТО МУЛТИКУЛТУРНО ОПШТЕСТВО

Разговараше | Невена Појовска
Фото | Александар Ивановски

■ Турскиот театар годинава прославува еден многу значаен јубилеј, 65 години постоење. Како прв човек на оваа значајна културна институција, кажете ни што значи за Вас, како долгогодишен член на театарот, но и како директор, за доајените, како и за актерскиот ансамбл, овој јубилеј и како ќе се одбележи?

КЛИНЧЕ: На почетокот морам да нагласам дека Турскиот театар

е единствена културна институција што на свој мајчин јазик продуцира и игра претстави надвор од Република Турција. Во Германија, на пример, живеат околу два милиона Турци, но немаат свој театар. Тоа ни претставува и одговорност и голема гордост. Оваа година почнавме да славиме со премиерата „Сон на летната ноќ“ во режија на Александар Поповски, која се одигра во јануари, и тогаш ре-

ковме дека ќе славиме цела година. Втората премиера беше „Окованиот Прометеј“ во режија на Дејан Пројковски, следувааше „Слуга на двајца господари“ во режија на гостинот од Турција Јуџен Ертел. Оваа претстава е во копродукција со Албански театар и во неа говориме на три јазици: македонски, турски и албански, и тоа е еден рефлекс на мултикултурноста во која живееме. Како четврти проект од оваа година е претставата „Генерална проба за самоубиство“ на современиот српски автор Душан Ковачевиќ. Планираме на 22 декември да завршиме годината со оваа премиера и со тоа да го заокружаме овој наш јубилеј.

■ Остваривте многубројни гостувања во земјава и во странство и добивте многубројни награди...

КЛИНЧЕ: Мислам дека имавме плодна година. Нема фестивал во Македонија на кој не бевме присутни, не учествуваме, почнувајќи од Куманово, Фестивалот на античка драма „Стоби“ во Велес, на „Шекспир фестивалот“ во Битола, на „Охридско лето“ во Охрид, „Денови на комедија“ во

Од првата претстава во 1950 година, па сè до 22 декември 2015 година сме одиграле 282 претстави, а тоа е импозантна бројка, вели Клинче

Куманово, „Војдан Чернодрински“, во Гостивар, Тетово... Од меѓународната сцена би ги издвоил настапите на три фестивали и тоа на „Балкан арт фестивал“ во Бурса и во Анталија и во Адана. На Меѓународниот фестивал во Подгорица освоивме и награда за главна улога, т.е. Селпин Керим доби награда за Прометеј во истоимената претстава во режија на Дејан Пројковски. Гостувавме и во Призрен, Косово. Сè на сè сметам дека имавме една многу плодна и берикетна година.

■ Што е тајната на успехот на Турскиот театар?

КЛИНЧЕ: Ние сме препознатливи по тоа што негуваме препознатлив турски театар, но во синтеза со европските модерни трендови. Имаме една таква синтеза и таква екипа, што се приспособуваме со режисерите што гостуваат бидејќи немаме вработен режисер. И сите тие носат свој белег, свој печат на работата, но ние никако не отстапуваме од нашата традиционална, турска, автентична игра. Се разбира, создаваме синтеза со сите режисерски имиња што работат кај нас и така стануваме еден скапоцен камен во ова мултиетничко општество во кое живееме и работиме.

■ Во чест на јубилејот ќе се промовира и монографија...

КЛИНЧЕ: Во рамките на одбележувањето на јубилејот ќе се промовира и монографија. Веќе постои една монографија отпечатена за 60 години Турски театар, а ова е едно продолжение, оттогаш наваму. Во тој период имавме 17 премиери, 17 јубилеи и почитувачи на Турскиот театар говореа за улогата и за местото на Турскиот театар во Македонија, почнувајќи од Ристо Стефановски, Иван Ивановски, Лилјана Мазова, министерката за култура Елизабета Канческа-Милевска, нашите доајени Салаетин Билал, Мустафа Јашар, писателот

Илхами Емин, режисерите Александар Поповски, Дејан Пројковски, Владо Ѓоревски и многу други. Ова нам многу ни значи бидејќи на едно место ќе бидат собрани сите материјали за Турскиот театар од првата претстава од 1950 година, па сè до 22 декември 2015 година. Во тој период сме одиграле 282 претстави. Тоа е импозантна бројка.

■ Вие безболно ја поминавте смената на генерации во театарот.

КЛИНЧЕ: На факултетот за драмски уметности се отвори катедра на турски јазик и оттаму црпиме кадар. Некогаш ги земаме уште како студенти, а по завршувањето ги интегрираме во ансамблот. Срекен сум што моите студенти достоинствено ги заменуваат своите постари колеги. Но, овде сакам да нагласам дека во турската традиција постои оној однос калфа или чирак и мајстор, па така и ние во театарот ги учиме помладите актери и го поминуваат патот до сцената како чираци, па калфи, сè додека не станат мајстори на професијата.

■ Годинава имавте неколку премиери: „Сон на летната ноќ“ во режија на Александар Поповски, „Окованиот Прометеј“ во режија Дејан Пројковски и „Слуга на двајца господари“ во режија на Јуџен Ертел. Задоволни ли сте од посетеноста на претставите?

КЛИНЧЕ: Во овој период кога сме во Театар Комедија имаме поголема посетеност. За тоа влијае и местоположбата, но и репертоарот што го имаме. Морам да нагласам дека во последните 10 години Турскиот театар, освен за детските претстави, има титл на македонски јазик. Или кога гостуваме надвор од државата имаме титл на јазикот на државата во која гостуваме, освен во Турција. Сакаме да бидеме при-

сутни во македонската театарска јавност, сакаме да имаме што повеќе претстави и што повеќе гледачи да видат што работиме. Сметам дека навистина имаме интересен репертоар. Гостуваат најеминентните режисери, кореографи, сценографи, костимографи, музичари од Македонија. А тоа ни причинува огромно задоволство, бидејќи таа традиција да гостуваат познати театарски имиња во Турскиот театар трае одамна. Уште во Југославија Бранко Брезовац ги направи своите најдобри претстави во Турскиот театар, сите еминентни турски режисери гостуваа кај нас, како и Унковски, Милчин, Наумовски, Алексос, Приличков, Костаров...сите имаат работено кај нас и тоа е едно скапоцено искуство, кое ние како аманет продолжуваме да го чуваме.

■ Новиот современ објект во кој ќе дејствува овој театар ќе биде материјализација на сонот на многубројните актери од сите генерации што го градеа кредибилитетот на оваа национална установа. До каде е изградбата на новиот објект на Турскиот театар и кога очекувате да стапнете на таа сцена?

КЛИНЧЕ: Се заблагодарувам на Министерството за култура, на оваа Влада што имаше доблест во центарот на градот, на едно ексклузивно место да ни додели парцела од 7.900 метри квадратни за изградба на зградата на Турски театар, која ќе се гради на 2.500 метри квадратни. Изведбата тече според планираното и сметаме дека кон крајот на јануари или февруари ќе биде готова карабината, а потоа ќе следува внатрешното уредување во кое ќе ни помогне Република Турција. Сметам дека за две години ќе се вселиме и со нетрпение го очекуваме денот кога на публиката ќе ѝ речеме: „Добре дојдовте во Турскиот театар!“. Ќе имаме еден модерен храм каде што Турскиот театар ќе ги продуцира своите претстави, ќе имаме извонредни услови за работа и ќе им презентираме на сите љубители на театарот извонредни претстави како што знаеме и умееме. ■

Турскиот театар е единствена културна институција што на свој мајчин јазик продуцира и игра претстави надвор од Република Турција

СЕМЕЈНИТЕ ВРСКИ — ТОВАР ИЛИ ВИЗА ЗА УСПЕХ

ПОЗНАТИ ТАТКОВЦИ И ПОПОЗНАТИ СИНОВИ

По стапките на своите познати татковци тргнале многу синови. Професијата се продолжува од колено на колено и не ретко учениците ги надминуваат своите учители.

Маестро Александар Џамбазов половина век ѝ посвети на македонската музика. Многубројните награди не се доволен доказ за тоа што го оставил зад себе постариот Џамбаз. Неговиот син, пак, од него не ја наследи само смислата за добра музика, туку и онаа за добар хумор.

- Ги има неколку такви за кои уметноста не е фолирање, нема компромиси, не се битни парите – има чиста уметност или нема уметност. Така живее и, веројатно, така ќе живее до крајот на својот живот – во една пригода, за „Република“, вели Игор за својот татко.

Игор Џамбазов, кој со децении ќе остане незаменлив шоумен, талентот за глума го наследи од другата страна. Неговата мајка, Анче Џамбазова, остави огромен белег во македонската филмска и театарска историја, што беше сосема очекувано бидејќи е ќерка на актерската легенда, единствениот Петре Прличко.

Преку „Леб и сол“, светот го слушна најдобриот тапанар од Македонија. Гарабет Тавитјан постариот, денес таа титула му ја предава на својот помлад син Гаро Јуниор. Диран, пак, постариот син во семејството музичари, реши дека на Тавитјан им се доста тапанари и се посвети на својата прва љубов, клавириот.

Браќата Тавитјан, исто како и нивниот татко, живеат и дишат преку музиката. Денес се вбројуваат во најпознатиот и најквалитетен македонски музички извоз, со неколку концерти годишно во светот.

Иако популарноста повеќе ја здоби како водител со несекојдневен нарав, Драган Вучиќ е, всушност, композитор, кој ги напиша евергрините „Свирете ја Зајди, зајди“ и „Ангели ме носат“. Иако долго време го туркаше својот син во музичките води како пејач, па дури и го испрати на „Еurovision“, Мартин Вучиќ стана врвен перкусионист.

Тука се вбројуваат и македонската музичка легенда Зафир Хаџиманов и неговиот син Васил, денес светски признат џез-музичар.

Македонија е полна со талентирани семејства и со познати роднини

Пишува | Марина Косџовска

Празниците се време што најчесто го поминуваме со семејството. На некои семејства, сепак, им е позабавно отколку на другите, посебно кога во нивните гени е музиката и поголемиот дел од членовите се музичари.

Македонија е полна со талентирани семејства и со познати роднини. Најчесто синовите ја продолжуваат работата на татковците и ги заменуваат како стручњаци во нивната професија, било да е тоа музиката, актерството, уметноста. Колку од тоа има кар, а колку штета?

Покрај добрите гени, врз наследниците се пренесува и славното семејно презиме, кое некогаш може да биде пречка за сопствените успеси.

Афинитетите кон народната музика на својот татко Ванчо Тарабунов, во последно сè повеќе ги презема и Александар. Иако во јавноста се претстави преку „Идол“ и како љубител на поп-рок, Тара во последно време компонира и народни песни.

И двајцата синови на македонскиот композитор и продуцент Димитар Масевски го наследија на музички план. Александар и Кристијан ја продолжија славата на презимето Масевски, имаат сопствено студио во кое реализираат нова музика.

Коста, синот на некогашниот градоначалник на Скопје Трифун Костовски, од својот татко не ги наследи само доброта смисла и чувство за бизнис, туку и афинитетот кон музиката. Кога Трифун пееше „Срце тетовирано“, Коки беше дел од „Нови дечки“.

ТИ СИ КЕРКО ТАТИН СИН

Кој немал среќа да добие син, имал поголема среќа да добие ќерка наследничка. Македонската фолк-легенда Гоце Арнаудов талентот го пренесе на ќерката Кристина. Наум Петрески, пак, полска ѝ ја препушта сцената на најстарата ќерка Анастасија, која и самата е позната пејачка на народни песни.

Иако не го наследи во неговата професија, ќерката на актерот Димче Мешковски постигна највисоки успеси во своето поле. Како пливачка Наташа Мешковска има освоено многубројни медали, а денес е професор по пливање и тренер.

НОВАТА АКТЕРСКА ГЕНЕРАЦИЈА

Како што Васил го наследи Ристо, а презимето Шишков засекогаш останува синоним за најдоброто од македонското глумиште, или Драган Спасов - Дац го наследи Стево Спасовски, така и во новите генерации актери се бројат наследниците.

На прсти се бројат македонските филмови од кои Тони Михајловски не е дел, а каде се тука и милион на театарски претстави? Додека тој се посветува на новата улога, уметнички директор на МНТ, на штиците веќе го менува неговиот син Александар, кој од татка си го наследи и талентот и карактерот.

Млада, убава и талентирана, Дарија Ризова имаше неколку главни улоги во МНТ годинава, а „Електра“ ѝ донесе и награда за најдобра женска улога. Малкумина знаат дека талентот го наследи од нејзината тетка, дел од најпознатите македонски актерки Магдалена Ризова.

СПОРТОТ

Семејните врски се најизразени во македонскиот спорт, каде што успесите ги делат голем број браќа, сестри, татковци, ќерки и синови, кои нема доволно простор за да се набројат.

Некогаш „бомбардираше“ Пепа, денес тоа се Дејан и Мартин. Семејството

СЕСТРИ

Кога ќе се рече Маријана, не може да не се помисли и на Росана. Убедливо најпознатото сестринско музичко дуо во Македонија денес живее раздвоено. Додека Маријана е во Австралија, нејзината сестра, на задоволство на секој муштерија, е во Трговскиот центар, во продавницата на „Стружанка“.

Од малку помладата генерација, постои уште едно моќно сестринско дуо. Лидија и Тања Кочовски, гласишта какви што денес ретко се наоѓаат на македонската сцена, одамна не запале заедно. Тања, заедно со нејзиниот сопруг Предраг Павловски, со години е дел од Театарот за деца и за младинци, а Лидија остана верна на музиката и настапува со Македонската опера.

НАЈМУЗИКАЛНОТО СЕМЕЈСТВО ВО МАКЕДОНИЈА

На битолчани била и ќе остане титулата најталентирани. Од Кире Костов до Каролина Гочева, Битола е роден град на многу успешни музичари и актери. Композиторот Славе Димитров, кој неодамна доби уште едно признание за животното дело, е роден токму во Битола. Неговиот талент се пренесува и кај синот Дарко, композитор и продуцент на повеќе од илјада песни за македонски и странски изведувачи.

Славе е тетин на Маја Саздановска, еден од најдобрите македонски вокали, талент што го наследи и од својата тетка Виолета Томовска, која, исто така, е тетка и на Олгица Христовска. Тие се во роднинска врска и со пејачката и диџејка Фани Христова.

Манаскови се запиша меѓу најдобрите во ракометната историја на Македонија. Филип Лазаров, пак, се труди да му парира на својот постар брат Кирил, исто како што Сашко Пандев се обидува во фудбалот да го стигне постариот брат Горан. Ракометот го направија спорт број еден и браќа-

Тие се ќерки на поранешните членови на групата „Мањифико“ Панче и Невена Кочовски.

Некогашната оперската пејачка Бранка и професорот по контрабас Велко, им го пренесоа на своите две ќерки Тијана и Тамара. Постарата, денес Дапчевик, 15 години живее и создава кариера во Белград, а помладата годинава се омажи, објави албум, направи голем концерт и го очекува новиот член на семејството Тодевски.

Актерската и брачна двојка Ненад и Силвија Стојановски, исто така, ги пренесоа љубовта и талентот на своите две ќерки. Ана и Јана, кои ѝ се познати на македонската јавност. Јана како мис на Македонија и музичарка, Ана како млада актерка и дел од македонските филмови.

Ребека беше пионер на сцената во деведесеттите години со нејзиниот изглед и песни. Денес е повлечена од сцената и мајка на три синчиња. Хелена Роза, пак, нејзината постара сестра, исто така ја разбранува јавноста со своите либарални погледи кон животот. Познатата водителка неодамна се пресели во Нов Зеланд.

ПОСЕТЕТЕ ЈА ВЕЛИЧЕСТВЕНАТА МОСКВА

РАСКОШНА И МОЌНА

Руската престолнина е прекрасна за шетање, но немојте да се ограничувате на главните атракции. Откако ќе ги посетите главните знаменитости, направете нешто необично. Качете се во метро до југоисточниот дел на Москва и станицата Викино каде што ќе ја видите типичната московска периферија

Пишува | Јана Јосифоска

Огромна, возбудлива, импозантна... Една и единствена, Москва. Престолнина на култура и на традиција, чијашто богата историја почнува во далечната 1147 година. Пред повеќе од 850 години овој град го основал кнезот Јуриј Долгоруки. Според преданието, кнезот на еден рид, каде што денеска се наоѓа Кремљ, подигнал мала тврдина од која се развил овој древен град на истоимената река. Денес е еден од најимпресивните модерни градови. Современата Москва гордо му пркоси на некогашниот строг имиџ од советското време. Овој европски град е еден од најнаселените, а зрачи со луксуз и со задоволство.

Светскиот мегаполис, како што со право го нарекуваат, се разликува од сите други градови во светот. Тоа е голем економски центар на една од најголемите светски заедници, во која живеат преку 120 нации и етнички групи. Овој огромен и пулси-

рачки град е необична комбинација на традиционална руска архитектура и на доскорашната советска безличност.

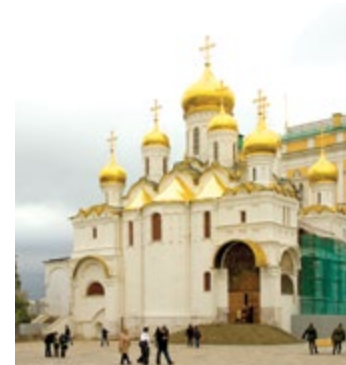
ГРАД ШТО ГО ОДЗЕМА ЗДИВОТ

Од каде да го почнете патувањето во оваа фасцинантна метропола... Ако останете само на посетата на популарниот Црвен плоштад или Кремљ, нема да ја имате комплетната слика. За да уживате во овој град, треба да ги запознаете луѓето и да навлезете малку подлабоко во неговите скриени катчиња. Кога првпат ќе зачекорите на неговите улици и булевари ќе имате чувство дека сте толку мали меѓу сите тие облакодери, но само додека не ја почувствувате словенската душа на рускиот народ, а од убавина студената руска зима не ви го мрзне срцето туку го прави уште потопло. Москва е полн туристички погодок, но животот во неа е нешто сосема друго. Тоа е град со големи социјални

Современата Москва гордо му пркоси на некогашниот строг имиџ од советското време

контрасти. Крајна беда покрај неописливи луксуз и богатство.

Кога ќе тргнете на патување во руската престолнина, прво што ви паѓа на памет е да ги обиколите црвените ѕидини на Кремљ, да го посетите атрактивниот храм „Василиј Блажени“ со шарените куполи и славниот „Большој театар“. Сите овие знаменитости се наоѓаат блиску едни до други, околу срцето на Москва - Црвениот плоштад, така што во разгледување може да одите пеш и

да го избегнете катастрофалниот сообраќаен метеж.

Кремљ, едноставно, мора да го видите. Седиштето на руската политичка моќ со векови било сведок на многу трагични настани на руската историја. Пред оваа величествена и архитектонски ненадминлива градба се водени многу војни и битки, но се одржани и многу национални прослави. Кулата Спасаја се смета за најубава и најзначајна градба во Кремљ, а можеби и во цела Москва. Исто така, балсамираното тело на тат-

кото на болшеvizмот, Владимир Илич Ленин, лежи токму овде. Иако тој никогаш не сакал во негова чест да биде подигната каква било градба, Лениновото тело од 1924 година се наоѓа во мавзолеј на Црвениот плоштад. Препознатливата црква со шарени куполи е обележје на Црвениот плоштад и на Москва

воопшто. Изградбата на црквата ја наредил царот Иван Грозни Четврти и била градена во периодот меѓу 1555 година и 1561 година. Денес во неа се наоѓа музеј. Според легендата, Иван Грозни го ослепел архитектот на ова импозантно здание за да не може за никого повеќе да создаде таква прекрасна градба.

УМЕТНОСТА ВЕ ОПКРУЖУВА КАДЕ И ДА СЕ НАОЃАТЕ

Посебна гордост на Москва се славните писатели, композитори, кореографи, како и филмски и театарски креатори, а, се разбира, има и зошто. Русија е колекција на културата во секој поглед. „Большој театар“ е еден од историските театри во земјата. Државниот академски театар на Русија е една од најпознатите оперски и балетски куќи на светот, сместен на Театарскиот плоштад во центарот на Москва. Русите за оперски и балетски куќи граделе импозантни градби. Оттаму и називот „большој“, што значи „голем“, а за класичните театри се граделе многу помали градби. Не смеете да пропуштите ги видите и прекрасниот конзерваториум „Чайковски“ и музејот на ликовни уметности Пушкин.

Москва е прекрасна за шетање, но немојте да се ограничувате на главните атракции. Откако ќе ги посетите главните знаменитости, направете нешто необично. Качете се во метро до југоисточниот дел на Москва и станицата Викино каде што ќе ја видите типичната московска периферија и пронајдете некој поевтин бар каде што ќе се соочите со вистинскиот живот на руската престолнина. Вреди да ги видите споменикот на Петар Велики, иако московјаните не го сакаат бидејќи, како што велат, е „претенциозен и грд“, Ка-

тедралата на Исус, плоштадот Пушкин со неговиот споменик, паркот Горки, Паркот на скулптури, Новодевичките гробишта, каде што се погребани големите имиња Гогољ, Чехов, Мајаковски, Булгаков, Прокофјев, Скријабин и други. Тука е и Стар Арбат, улица што не треба ја прескокнете.

Дека станува збор за мегаполис, јасно е веќе по првата средба со московјаните. Тие не се урбани како Њујорчаните, на пример, или тоа што во нашиот контекст се смета за урбаност. Тие се во свој филм и фазон, што, секако, остава впечаток. Книгите се задолжителен моден детаљ и кај мажите и кај жените, без оглед на годините. Тие читаат додека шетаат, додека чекаат воз или автобус или додека патуваат. Тоа не го прават заради лажно парадирање и фалење, московјаните се „навлечени“ на книжевност, тоа е факт. Душата на овој град дополнително ја доловува метрото. Познато е по многу убаво украсените станици во посебен стил. Движечките скали на кои не им се гледа крајот под површината на земјата, потсетуваат на филмска сцена. Метро-станциите се вистински галерии, музеи. Со еден збор, во Москва уметноста ве опкружува каде и да се наоѓате. Таа е дел од секојдневието. ■

НОВОГОДИШНА НОЌ

КАКОВ ФУСТАН ДА ОДБЕРЕТЕ ЗА НАЈЛУДАТА НОЌ?

Дочекот на Нова година бара малку повеќе елегантија, по некоја светка или сјаен детаљ, тантела. Гламур може да постигнете со мали детали како украси за коса, сенка со светки, чевли, чанта. Во недостиг на елегантен фустан, постигнете ефект со помош на атрактивен накит, фризура и со впечатлива шминка

Погодишан | Д.М.Б.

Време е да почнете да размислувате за фустанот со кој ќе ја дочекате новата 2016 година. Кројот мора да прилега на вашата фигура. Ако сте крупни во долниот дел, најдобар избор се фустаните во „А“ линија. Жените со низок раст треба да се решат за фустан над колена, а на жените на кои им одговара величина XXL треба да носат фустан со едноставни линии и дезени.

Дочекот на Нова година бара малку повеќе елегантија, по некоја светка или сјаен детаљ, тантела. Гламур може да постигнете со мали детали како украси за коси, сенка со светки, чевли, чанта. Во недостиг на елегантен фустан постигнете ефект со помош на атрактивен накит, фризура и впечатлива шминка.

Црвените фустан се секогаш модерни и со нив е тешко да се згреша.

Последните години се актуелни и црвените фустан, кои, исто така, се еден вид класика. Не се вели залудно дека ако сте збунети и не знаете што да облечете, одберете црвено. Сигурно ќе бидете забележани. Фустан и кармин во црвена боја одлично ќе прилегаат со златни чевли со високи потпетици, бели чизми, па на крај и со црни обувки.

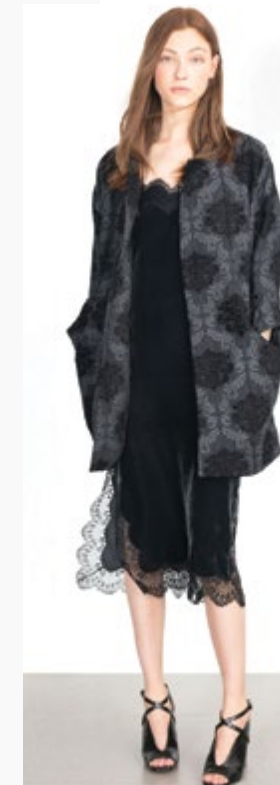
Ако не планирате да купувате нов фустан, и стариот ќе заврши работа само ако го комбинирате на некојдневен начин.

За забава со пријателите, вистински избор се трендовски куси фустан од сјајни и светкави материјали. Овде не треба дополнителен труд со деталите бидејќи овие фустан се доволно свечени.

За класична новогодишна ноќ во хотел, одличен избор е долг вечерен фустан со гол грб, направен од свила или во комбинација со тантела. Задолжителни се чевли со високи потпетици.

За дочек на Нова година на плоштад може да се решите за лежерна варијанта – кус, но дебел плетен фустан во комбинација со шик чизми. ■

АТРАКТИВНО

НИНА ДОБРЕВ

Целосно име:

Николина
Константинова
Добрев

Родена на:

9 јануари
1989 година
(26 години)
Софија, Бугарија

Државјанство:

канадско, бугарско

Професија:

актерка, манекенка

Нина Добрев е бугарско-канадска актерка и манекенка. Родена е во Бугарија, но израснала во Канада. Уште од мали нозе покажала голем ентузијазам за уметноста, танцот, гимнастиката, музиката и

актерството. Нина е најпознатата по улогата на Елена Гилберт во серијата „Вампирските дневници“. Се има појавено и во други серии и филмови како „Деграси: Следната генерација“ (2006-2009), „Далеку од неа“ (2006), „Премногу млади за брак“ (2007), „Пое-

тот“ (2007), „Никогаш немој да плачеш врколаку“ (2009), „Ајде да бидеме полицајци“ (2014) итн.

Нина важи за една од најубавите жени во светот, а актерството и патувањето се нејзината пасија. ■

Цитати:

- „Иако стареете, никогаш не треба да престанете да се забавувате.“
- „Постои нешто сексапилно во вампирите. Тоа е истата причина зошто жените ги привлекуваат лоши момци - ги сакате, а не би требало.“
- „Имам огромна книга со рецепти и само ги затворам очите и одбирам страница по случаен избор. Што и да е, се обидувам да го направам!“

Преод | Ана Цвешаноска

**СЕКОЈ ДЕН
СО
ВАС**

Акцијата трае од 25.12 до 31.12.2015

ПЕЧЕНИЦА свинска свежо димена 1 кг. TINEX -16% 289,- СТАРА ЦЕНА 346,-	ВРАТ свински свежо димен 1кг. TINEX -18% 252,- СТАРА ЦЕНА 309,-	КУЛЕН 2x305гр. NEOPLANTA -20% 239,- СТАРА ЦЕНА 300,-	КАШКАВАЛ 1кг. MILKLAND -14% 259,- СТАРА ЦЕНА 300,-	МАЈОНЕЗ 620гр.+ КОРНИШОНИ 720гр. +ПЕЧУРКИ 300гр. EXTRA -14% 139,- СТАРА ЦЕНА 163,-
ЧИПС 2x100гр. MASTER 1+1 58,- СТАРА ЦЕНА 116,-	ТУЛУМБИ 500гр. + БАКЛАВА 500гр. SUNDAY -26% 199,- СТАРА ЦЕНА 269,-	СОК 3x1л. FRUCTAL 2+1 98,- СТАРА ЦЕНА 141,-	ВОДА 6x1,5л. КОЖУВЧАНКА 4+2 68,- СТАРА ЦЕНА 182,-	ПИВО 3x0,5л. OETTINGER -12% 105,- СТАРА ЦЕНА 120,-

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКА ДИЈАГНОСТИЧКА ЛАБОРАТОРИЈА

лабораторија
avicena
Совршенството ни е во крвта

НАЈДОБРО и НАЈЛЕСНО РЕШЕНИЕ
за **ЕФИКАСНО ЛЕКУВАЊЕ** на
долготрајни инфекции на дишните патишта
кои не реагираат на вообичаената терапија

PNEUMOSLIDE

Тест за истовремено откривање на 9 видови бактерии и вируси –
причинители на најчестите инфекции на дишните патишта
кои не се откриват со класични методи!

Зошто PNEUMOSLIDE?

- Точно и брзо откривање на причинители на невообичаени инфекции
- Можност за најсоодветно лекување
- Се скратува времетраењето на болеста
- Се спречува развој на компликации
- Со само еден тест, резултати уште истиот ден!

ИДЕНТИФИКАЦИЈАТА НА ПРИЧИНТЕЛОТ Е КЛУЧНА ЗА СООДВЕТНО ЛЕКУВАЊЕ

2013/14
Superbrands
Macedonia's Choice

Локација 1 - Комплекс Македонија (спроти Алумина)
Бул. 8 Септември бр.2, лок.1, Скопје
тел: 02 3179 001; факс: 02 3177 130
моб: 075 211 406; lab@avicenalab.com.mk

Локација 2 - нас. Аеродром (Т.Ц. Три Бисери)
Бул. Јане Сандански бр.7 лок. 4
тел: 02 24 77 345; факс: 02 24 77 347
E-mail: lab2@avicenalab.com.mk
www.avicenalab.com.mk

ДЕКОРИРАЊЕ НА НОВОГОДИШНАТА ТРПЕЗА

Декорирањето на новогодишната трпеза е активност во која може целосно да ја вклучите вашата фантазија, со цел да создадете уникатен празничен амбиент во новогодишните празници.

Традиционални бои што се користат за оваа пригода се црвената, златната, сребрената, белата и зелената, а сè почесто се користат и виолетовата и сината.

Црвената боја како дел од новогодишната традиција е боја со која не може да погрешите. Доколку трпезата има прекривка со силно изразена црвена декорација, како на пример чаршаф со мотиви од цвеќето божикна звезда, поставете бели чинии и тоа може да биде и сосема доволно. Црвената боја одлично се комбинира со златни, сребрени и со бели детали.

Зелената боја е одлична боја за новогодишните празнувања, без разлика дали е претставена преку гранчиња од зимзелени растенија или зелена ткаенина. Бисери и циркони на масата може да бидат одлична асоцијација за снегот. ■

МИЛЕНИЦИ

СОВЕТИ СО КОИ ПЕТАРДИТЕ И ОГНОМЕТОТ НЕМА ДА БИДАТ ТРАУМА ЗА ВАШИОТ МИЛЕНИК

Огнометот, можеби, нам ни изгледа посебно и величествено со сите свои бои, но за домашните миленици, кои ги слушаат пукотници, претставува голем стрес.

Ова се некои од советите со кои може да им помогнете за полесно да го надминат:

Обезбедете му место на кое ќе може да се скрие

Ако вашето куче нема посебно омилено место во домот или

доколку го чувате надвор, барем за оваа вечер обезбедете му празен простор во домот. Ставете ги на едно место сите негови играчки, храната и водата за да бидете сигурни дека ќе му биде пријатно и ќе заборава на тоа што се случува надвор.

На мачките им е доволно да се скријат под столче или кревет.

Не повикувајте ги да излезат додека самите не го направат тоа.

За време на новогодишните и на божикните празници, покрај добрата храна и дружењето, вечерта е придружена и со пукотници од петарди и со огномети, кои може да бидат опасни за животните

Сигурно и безбедно место

Ако, сепак, домашното милениче останува надвор, обезбедете му го просторот на движење за да не истрча на улица во момент на стрес.

Кучињата шетајте ги преку ден, додека е светло

За да не треба да ги шетате навечер, кога е позачестена употребата на петарди, обидете се сите физиолошки потреби да ги извршат во текот на денот, додека е светло.

Не терајте го со сила да излезе

Ако вашето милениче е исплашено за време на пукотниците, не обвинувајте го, не терајте го да излезе од кучицката и оставете го само да процени кога е подготвено за тоа.

Игнорирајте ги звуците на петарди и на огномет

Играјте си колку што можете со миленичето, но не форсирајте го. Ако ја прифати играта ќе заборава на петардите.

Најдете му другарче

Ако знаете дека некој од пријателите има куче што не се плаши од звукот на петардите и од огнометот, добро е да ги здружите за полесно да го надминат тој период.

Кучичка или кафез

Колку што можете, обезбедете ги подобро кучиците на кучињата или кафезите за мачињата, со тоа што ќе ги прекриете оставајќи само мал отвор за да можат да гледаат надвор. Така ќе се чувствуваат посигурно. ■

СОВЕТИ ЗА ОДГЛЕДУВАЊЕ БОЖИКНА СВЕЗДА

За божикната звезда да цвета за време на новогодишните празници, сега е последен момент да се почне со специфична нега.

Божикната звезда е повеќегодишно растение, а цветањето се предизвикува така што во доцна есен еден месец цвеќето е во темна просторија или се прекрива со платно или кутија. Ако до цвеќето допре макар и еден зрак светлина, ќе се наруши процесот на формирање листови. Кога ќе процвета, не смее да се помрднува од место бидејќи може да ги отфрли цветоите, а некогаш и листовите.

Треба да се чува на застаклена тераса или на друго место, каде што температурата е од 12 до 14 степени. Се внесува во соба околу новогодишните празници, но треба да се има предвид дека во топла просторија брзо ќе процвета. Кога ќе се внесе, на божикната звезда треба да ѝ се најде место во близина на прозорецот, дури може и под ламба, бидејќи ѝ е потребно многу светлина. Иако сака светлина, не треба да биде до прозорец ако тој не се затвора добро. Не смее да биде ни покрај радијатор, на место каде што има провев бидејќи идеалната температура за цветање на оваа билка е меѓу 15 и 18 степени. Ова е тропско растение и затоа му е потребна влажност. Добро е често да се прскаат листовите. Се полева со вода еднаш неделно. По празниците, божикната звезда може да се префрли на застаклена тераса, но навечер мора да биде на топло. Есен и пролет се најкритични за божикната звезда бидејќи температурата е променлива. Кога ќе прецвета треба да се префрли во постудена соба, а кога ќе ѝ паднат листовите, треба да престене да се полева со вода бидејќи тоа значи дека почнува мирувањето што трае околу два месеца. Гранките треба да се скратат на десетина сантиметри и да се префрли во студена соба. Во април треба да се пресади во свежа, хранлива земја, добро нагубрена, со малку речен песок. ■

„ЛГ“ СОЗДАДЕ ТЕЛЕФОН ШТО СЕ ВИТКА КАКО ХАРТИЈА

Во јули 2016 година јужнокорејскиот „ЛГ“ се подготвува да лансира масовно производство на новиот приспособлив екран, кој се темели на ОЛЕД технологијата, а кој може да се свитка речиси колку лист хартија.

Новиот екран со дебелина од 0,88 милиметри, кој, меѓу другото, е осветлен со 75 лумени и енергетска ефикасност од 60 лумени по ват, би требало да овозможи оптимален приказ на содржините, како на паметните телефони така и на таблетите.

Конструкторот го направи екранот со димензии од 320x320 милиметри со кои би требало да бидат опремени наредните модели на таблети. Цените на овие екрани по парче се 250 долари за тие што се наменети за паметните телефони додека тие за таблетите се 680 долари.

„МЕРЦЕДЕС“ ГО ПРЕТСТАВИ НОВИОТ КАБРИОЛЕТ СЛЦ

Новиот модел на германскиот производител на луксузни автомобили „Мерцедес Бенц“, кабриолетот СЛЦ, кој, во основа, е редизајнирана и преименувана верзија на легендарниот СЛК, својата светска премиера ќе ја има на крајот од јануари в година на Саемот за автомобили во Детроит

Подготви |
Бојан Момировски

Наследникот на СЛК, кој се смета за еден од најпопуларните кабриолети на „Мерцедес“, доби новодизајнирани браници, сосема нова и различна маска на ладилникот, редизајнирани кукишта за предните светла во кои се интегрирани ЛЕД-светилки и нов облик на задните светилки. Цевките за издувните гасови се компатибилни со задниот браник и се одбележани со никлувани завршоци со кои се добива една целина на задниот дел од автомобилот. Од „Мерцедес“ наведуваат дека е подобрен и системот за подигање и за спуштање на тврдиот склоплив покрив, што може да се направи и при брзина до 40 километри на час.

Основните контури во внатрешноста на автомобилот останаа непроменети, а СЛЦ во однос на СЛК доби нов управувач, редизајнирана инструментална табла и унапреден мултимедијален систем, кој се управува преку седуминчен екран со подобрена резолуција.

Германскиот гигант за пазарот во САД СЛЦ го понуди со две опции на мотори. Во ознаката СЛЦ300 се крие дволитарски бензински турбомотор со четири цилиндра, кој развива 243 коњски сили и нуди најголем вртежен момент од 369 њутн-метри. Преносот на силата од моторот се врши преку деветстепен автоматски менувач

со кој од 0 до 100 километри на час забрзува за 5,7 секунди. Максималната брзина изнесува 209 километри на час.

Посилната верзија ја носи ознаката АМГ СЛЦ43 и во неа е вграден трилитарски бензински мотор со две турбини и со шест цилиндра, кој развива 367 коњски сили и има 520 њутн-метри најголем вртежен момент. Тоа е значително помалку од потенцијалот што се нудеше со моторот со осум цилиндра, кој беше вграден во постариот брат СЛК55 АМГ. Сепак, тоа е сосема доволно да се постигне време од 4,6 секунди за забрзување од 0 до 100 километри на час. Максималната брзина на АМГ СЛЦ43 во овој случај е електронски ограничена на 250 километри на час.

За врвните карактеристики на активниот кабриолет придонесува и системот „динамик селект“, кој нуди пет режими на работа, комфор, спорт, спорт плус, еко и индивидуал, со кои се контролираат работата на моторот, менувачот, суспензијата и управувачот. Во стандардната опрема спаѓа и камера за помош при возење наназад, како и неколку други најмодерни сигурносни системи.

Веднаш по светската премиера на Саемот за автомобили во Детроит ќе почне и производството на „мерцедес СЛЦ“, а првите модели во продажните салони се очекува да се појават во првата половина на 2016 година. ■

НАСЛЕДНИКОТ НА ЛЕГЕНДАРНИОТ СЛК СЕ ПОКАЖА ВО ОДЛИЧНО СВЕТЛО

ЈА ВРАТИВМЕ САМОДОВЕРБАТА, НО МОРА ДА ПРОДОЛЖИМЕ СО ИСТО ТЕМПО

Разговараше | **Бојан Момировски**
Фото | **Александар Ивановски**

Александар Јончевски е млад тренер кој, по оставката на Алеш Пипан, повторно добила шанса да седне на клупата како главен тренер на МЗТ. Успешно работи во клубот повеќе од четири години и ја продолжува приказната на млади македонски тренери кои можат да изградат голема кариера. Успехот на клубот со него е неминовен и, секако, треба да добие шанса да продолжи да ги реализира своите планови.

« Од неодамна, повторно сте прв тренер на МЗТ Скопје. Подолго време сте во клубот и дел од јавноста очекуваше по заминувањето на Алеш Пипан да ја преземете функцијата. Се промени ли нешто во односот кон кошаркарите и кон управата? »

ЈОНЧЕВСКИ: Моментно сум на оваа функција како привремено решение на прв тренер по одлуката на управата и по оставката на Алеш Пипан. Во клубот сум веќе четири години и најдобро ги познавам играчите и, токму поради тоа управата, можеби, мислеше дека ќе бидам најдобро решение. Сега засега сме во добар ритам и со кошаркарите и со челниците на клубот, продолживме таму каде што застана Пипан и се надевам дека и понатаму ќе продолжиме да бележиме добри резултати. Што се однесува до промените, можам да кажам дека како помошник-тренер секогаш можат да се согледаат некои работи кои главниот тренер не може да ги види, тоа беше случај и во минатото кога други лица беа на позицијата на која сум

сега. Во овој момент најважно е што променивме некои ситни делови каде што мислев дека можеме да имаме напредок, посебно во одбраната која мора да ја игра целата петорка на теренот. Најмногу се смени пристапот на играчите дека секој играч е одговорен за одбраната и за нападот.

« Досега со Горан Крстевски соработувате како помошници на Пипан. Сега заедно продолжувате со соработката и резултатите веднаш се видливи. »

ЈОНЧЕВСКИ: Имам одличен однос со Крстевски. Заедно работевме и годината кога главни тренери беа Влада Вукоичиќ и Зоран Мартиќ. Се познаваме и претходно, уште кога јас бев активен кошаркар. Ми беше и тренер во една младинска селекција на Македонија, така што односот ни е одличен. Од почетокот на сезоната тој повеќе беше задолжен за кондициската подготвеност на играчите, меѓутоа, откако останавме само двајца во стручниот штаб, заедно учествуваме во креирање и на тактички план.

« Откако клубот западна во резултатска криза во АБА-лигата, имавте шест порази во низа, па под ваше водство следуваа две победи по ред. На што се должи пресвртот? »

ЈОНЧЕВСКИ: Имавме огромна криза од шест натпревари без победа. Само довербата на играчите беше падната на ниско ниво. Тоа ми беше примарно, да се дигне моралот и да се укаже на грешките за да се стигне до победа. Но, и по првиот натпревар, дел од новинарите констатираа дека кризата е надмината. Уште тогаш реков дека еден или два натпревари во АБА-ли-

гата не се мерило и дека мораме да продолжиме понатаму со исто темпо. Имаме огромна шанса да им се реваншираме на тимовите од кои несреќно загубивме во првиот дел од сезоната на гостински терен. Добро е тоа што и играчите се свесни за шансата што ја имаат, односно шансата на МЗТ да се најде во првата половина на табелата, наместо борбата за опстанок како што беше до пред две кола.

« Кои се целите на клубот во Јадранската лига, каде што објективно, сè уште сте во зоната на испаѓање и во домашното првенство и во купот, каде што оваа година, објективно, повторно сте главни фаворити? »

ЈОНЧЕВСКИ: Точно. Основната цел, моја, на играчите и секако на управата, е опстанокот во лигата по лошиот почеток во првиот дел од сезоната. Знаеме дека од следната сезона АБА-лигата ќе брои 12 екипи, а не 14 како досега. Тоа значи дека последните две екипи следната година го губат правото за настап. Секој подобар пласман во погорниот дел на табелата, секако, е добро за клубот и за македонската кошарка бидејќи по новите правила, МЗТ може да избори учество за уште еден македонски клуб во сооднос на коефициент на победи и порази во споредба со екипите од другите држави.

« Дали може да се случат поголеми промени во играчкиот растер, тоа што го најави Пипан една недела пред заминувањето? Дојде Урош Луковиќ од Куманово, а си замина Марко Симоновски. Може ли да се случи уште некој странец да дојде во тимот за да се засили конкуренцијата? »

ЈОНЧЕВСКИ: Поранешниот тренер веќе најави дека средствата, односно буџетот обезбеден за оваа 2015 година веќе е исполнет и речиси и да нема простор за нови играчи. Со доаѓањето на Луковиќ добивме една поголема ро-

Секој подобар пласман во погорниот дел на табелата, секако, е добро за клубот и за македонската кошарка бидејќи по новите правила, МЗТ може да избори учество за уште еден македонски клуб во сооднос на коефициент на победи и на порази во споредба со екипите од другите држави

тација под обрачите меѓу високите играчи. Се виде дека младиот Младеновски е сè уште неискусен за такви тешки натпревари, посебно во Јадранската лига. Со Луковиќ ќе се обидеме да ја зацврстиме одбраната под обрачите. Што се однесува до нови странски засилувања, не сакам со сигурност да кажам дека нема да се случат, бидејќи веќе имаме седум странски имиња во тимот, а тоа во домашниот шампионат не е дозволено и еден мора да пазира на секој натпревар. Тоа претставува проблем бидејќи секој од нив е доста значаен за тимот. Простор за нов домашен кошаркар секогаш има. Морам да го потенцирам несреќниот раскин на договорот со Марко Симоновски, јас не би го отпишал и не сакам да го прифатам како дефинитивен исход. Сметам дека се работи за еден од најдобрите шутери во Македонија и многу ни недостасува во тимот бидејќи игра на доста дефицитарна позиција во екипата. Не сакам да ја избришам можноста за негово враќање во „Јане Сандански“.

« Какви се вашите размислувања околу застапеноста на македонските играчи? Може ли да се случи со вакво темпо на македонските клубови да се доведеме во ситуација каде што ќе настапуваат само странски играчи? »

ЈОНЧЕВСКИ: Тоа е тема која повеќе од две години се дискутира меѓу федерацијата и клубовите и македонските играчи. Пред некое време прочитав дека во Македонија немаме повеќе од 50 домашни кошаркари, а имаме осум клубови во прва лига. проблемот со македонските играчи веќе постои, односно имаме дефицит од домашни кошаркари. Во моментот МЗТ Скопје има поголеми амбиции и не можат сите кошаркари од Македонија да се носат со улога на лидери во тимот и да решаваат меѓународни натпревари. Затоа, како екипа, мораме да бидеме и пребирливи. Што се однесува до мое лично убедување, јас повеќе би форсирал македонски играч во споредба со странски.

« Дали тоа значи дека на подолгорочен план може да се случи националната сениорска селекција да трпи бидејќи клубовите не произведуваат квалитетни македонски кошаркари? »

ВРЕМЕПЛОВ

■ 25 декември 1903 година

Во Софија излезе од печат книгата „За македонските работи“ од македонскиот револуционер, публицист и лингвист, Крсте Петков Мисирков. Во неа Мисирков ја истакнува и ја заштитува националната индивидуалност на македонскиот народ и неговото право на самостоен културен и национален развој. На едно место во книгата пишува: „Македонците, како посебен словенски народ, кој низ вековите ја делел судбината заедно со соседните словенски и несловенски народи, си имаат сопствена национална историја и култура“.

■ 26 декември 1942 година

Во околината на Кардица, Грција, е извршена смртната пресуда на шестемини македонски првоборци и комунисти: Ристо Андриовски, Живко Кенков, Наум Москов, Стасо Скивински, Наум Журков и Кољо Шекров. На овие револуционери им беше судено во Атина, на 12 декември 1942 година.

■ 28 декември 1944 година

Во Скопје почна да работи Радио Скопје на куси бранови од 50 метри на македонски јазик. Првата емисија што ја емитуваше беше преносот од Второто (вонредно) заседание на АСНОМ.

■ 31 декември 1941 година

Во Струга, спроти новата 1942 година е испеана познатата песна „Денес над Македонија се раѓа“ — денешната химна на Република Македонија.

■ 31 декември 1946 година

Донесен е првиот Устав на Народна Република Македонија.

АВТОР: SAGITTARIUS	ЕДНА ВИСОКО- ШКОЛ- СКА УС- ТАНОВА	ОПИС НА СОДРЖИ- НА НА ЛИКОВНО ДЕЛО	ДЕЛ ОД ТЕЛОТО	ПЕЈАЧКА- ТА МА- ЛИНКОВА	ПРИМИ- ТИВНА КРЕВАЛ- КА (МН.)	АНГЛИСКА ПЕЈАЧКА ШИНА	ДОТЕРУВА- ЊЕ, УБАВО ОБЛИ- КУВАЊЕ	НА ТОЈ НАЧИН	УТВРДЕН РИД (МН.)
УЧЕСНИЦИ ВО ЗА- ВРШНИ НАПРЕ- ВАРУВАЊА									
ДЕЛ ОД ЦРКВА									
ДЕЛ ОД ВОЕНА СТРА- ТЕГИЈА									
ПОКАЗНА ЗАМЕНКА				ЕКС СЛО- ВЕНЕЧКА ВАЛУТА					
ЛОРЕНС ОЛИВИЕ			ЕКС БОК- СЕРОТ ЛИСТОН	ЧЕЛИЧНА КАСА				ИСТОК	
СУРОВИ- НА ЗА ЛОЖЕЊЕ И ГРЕЕЊЕ			ПОВРЕДИ ОД ОРУЖЈЕ			ЗОЛТАН ИЛИН		ИСАК ЊУТН	
ВИД ГРА- ФИЧКО ОБЛИКУ- ВАЊЕ НА ЦРТЕЖ						ВИД ЦВЕКЕ		ИТАЛИ- ЈАНСКИ ФУДБАЛЕР СТЕФАНО	
ГРАД ВО ФРАНИЈА (ФИЛМСКИ ФЕСТИВАЛ)				ГАСТОН СИМОН ТЕНАРДИЕ	УНИВЕР- ЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР			РАДИОУС	
ЛИК ОД ЕЛИНСКА- ТА МИТО- ЛОГИЈА					РЕЖИСЕ- РОТ СКОЛА			ВИД МОР- СКИ РАК (МН.)	
БУКВА ОД ПИСМО НА МЕКЕДОН- СКИОТ ЈУ- ЖЕН СОСЕД			ПИСАТЕЛОТ ТАРАПУЗА						
НАЈВИСО- КА МУСЛИ- МАНСКА ВЕРСКА ТИ- ТУЛА (МН.)			ПРОСТОР ЗА КРЕВЕТ ВО СИД						
РАЗВО- ДЕНЕТА ЗЕМЈА				РИЕКА			ТОРИНО		
УРАНИУМ		АРГ. ФУДБА- ЛЕР ЕРНАН		МЕСТО ВО СРЕБИЛА КАЈ ОБ- РЕНОВАЦ			ВИД ТЕНКА ХАТИЛА		
ГРАД ВО УКРАЈНА (ЛАВОВ)		МЛЕЧНА ЖЛЕЗДА КАЈ КРАВА			ПОСТАВКА, ТВРДЕЊЕ				ВОДА (ЛАТ.)
ГРАД ВО ЦРНА ГОРА					БЕЛГИСКИ ФУДБАЛСКИ ТРЕНЕР ГИ				
СРЕДСТВА ЗА ПО- БРАКЊЕ						ЛИЦЕ, ИЗГЛЕД ЦЕЛЈЕ			
ЕДНА СПОР- ТИСТКА								ВОЛТ	КАЛИУМ

РЕШЕНИЕ: ФИНАНСИСТ, ИКОНОСТАС, ПОРТИСТИКА, ОНА, ТОМАР, ЛО, СОНИ, И, ОРГЕВ, ЗА, ШРАФИРАЊЕ, КАН, УП, Р, ИМПЕНИЈА, ФЕ, СТОЛАН, АЛАТОЛАСИ, КАЛ, РИ, ТО, У, КРЕСПО, ЛВОВ, ТЕЗА, ТИВАТ, ЛИК, ЕМИТИЦИ, В, ТЕНИСЕРКА

НА ПОГРЕШНА АДРЕСА

Здраво телефанатици. Очигледно, клето ми е јазичето или некој, навистина, ме чита (не знам што е полошо).

Без најава, баш како што почна, беше прекинато самопрогласеното прво македонско музичко шоу, кое, всушност, не само што не беше прво, не беше ни второ, ни трето. По гледаност, пак, беше прво одзади.

И како што губитникот има право да се лути, така и овие лузериве (полузери и од тие од „Лузер-фест“, значи до толку лузери што ни на „Лузер-фест“ не ги примаат), со доооооооолго писмо ѝ објаснија на публиката колку е глупава и селанка и нема врска од ништо. Баш како што би направил секој глупав селанец, кој нема врска од ништо.

Ама тоа е супер, да имам и јас што да пишам во теветекава, а да не е политика. Зашто, какво време е дојдено, политиката ни е поестрадна од естрадата. Има толку поинтересни работи за коментирање од тие што, всушност, треба да се интересни. Ајде, да се надеваме дека престапнава година ќе ги намести работите како што треба.

Малиот брат

facebook

Хороскоп за денес: Ќе се разминеш со познаник. Ќе го прашаш "што правиш?", а тој ќе ти одговори со "добар". Потоа тој ќе те праша тебе "ти?", а ти ќе одговориш со "ево".

Не кажувај на никого - македонска единица мерка за брзо ширење вести.

Ми фали она: Ај да излеземе воздух да не фати...

Младост е кога ти е дозволено да чекаш Нова Година, а старост е кога те присилуваат да чекаш Нова Година.

Во зима, тераса е најбољи фрижидер

- Брат, ќе ми помогнеш?
- Што треба?
- Да го бетонираме гробот на мајката на жена ми.
- Зошто?
- Некни бев, споменикот напукнал, изгледа пробува да излезе!

- Докторе, упа ме куче за раката..
- Е оно така праве...следниот!

Затворам очи-кука,кола, пари вила на Мајами.
Отварам очи ТАПА ништо нема. Ни кука,ни пари,ни вила....
Изгледа со очите си имам проблем?

СЕЛСКА ТОРТА

СОСТОЈКИ:

- 1 л млеко
- 16 јајца
- 1150 грама густин
- 150 мл вода
- 1300 грама шеќер
- 1100 грама темна чоколада
- 1100 грама ореви
- 1100 грама суво грозје
- 1400 мл слатка павлака
- готов пандишпан за торта

ПОДГОТОВКА:

- Млекото ставете го во сад и загрејте го да зоврие заедно со шеќерот.
- Во друг сад растворете го густинот со водата. Јајцата матете ги додека не добиете еднолична смеса. Соединете ги јајцата со густинот и измешајте ги повторно.
- Смесата со јајца додајте ја во млекото што врие. Мешајте додека не добиете густ крем и тргнете го од рингла. Оставете го да се олади.
- Слатката павлака матете ја додека не добиете цврст крем. Додајте ја матената слатка павлака на оладениот крем со јајца. Убаво измешајте да се соединат.
- Сувото грозје прелејте го со рум и оставете го да го впије румот. Исечкајте ги оревите.
- Кремот поделете го на два дела. Во првиот дел додајте го сувото грозје, темната чоколада и 40 грама од мелените ореви. Во вториот дел од кремот не додавајте ништо.
- Пандишпанот натопете го со сок од јаболка или праска, па редете: пандишпан, темен крем, пандишпан, светол крем. На крај посипете со мелени ореви.
- Сервирајте во чаша со црпалка за сладолед, или, пак, сечете класични парчиња торта! Прелејте со чоколаден прелив.

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**

Здравјејте пред сè
www.alkaloid.com.mk

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK